

Jūlijs Pētersons

CĒLIE MĒRĶI

SATIRA 3 CĒLIENOS

PERSONAS

Jānis Cināts, tirgotājs un namu īpašnieks, Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrības priekšnieks.

Anna, viņa sieva.

Lidija, viņu meita, studē agronomiju.

Pauls, viņu dēls, tirdzniecības zinību students.

Fredis Pūce, biedrības darbvedis.

Zigfrīds Rumpīts, biedrības darbinieks.

Pēteris Blāzma, kredītbiedrības direktors.

Teodors Vēveris, laikraksta līdzstrādnieks.

Zenija Mūrniek, atraitne labākos gados, modes preču veikala īpašiece.

Aline Tauriņ, zvērināta advokāta kundze.

Aina, viņas meita.

Jete, istabas meita pie Cinātiem.

Notiek lielā pilsētā.

PIRMAIS CĒLIENS

Visos cēlienos grezns kabinets pie Cinātiem. Pa kreisi divi logi ar priekškariem. Pie pirmā loga skatuves priekšā galdiņš, pie tā divi krēsli. Uz šī galdiņa albumi un žurnāli. Pa labi priekšā dīvāns, galds un krēsli. Dibenā pa labi lielas glāžu durvis ar priekškariem. Caur šīm durvīm var redzēt otru istabu — biedrības biroju. Šinī istabā galds ar vairāk krēsliem. Uz galda dažādas biedrības grāmatas, papīri, rakstāmlietas. Dibenā pa kreisi priekšnams. Šinī priekšnamā trīs durvis: pa kreisi sāņu sienā — uz āru, dibenā — uz biedrības dāmu komitejas istabu, pa labi — uz biedrības biroju. Priekšnamā drēbju uzkaramais. Pie dibena sienas starp biroja durvīm un priekšnamu — rakstāmgalds. Uz galda rakstāmpiederumi, grāmatas, telefons. Pa labi pie sienas grāmatu etažera ar grāmatām un pīpojamais galdiņš ar piederumiem. Pie sienām bildes. Uz grīdas grīdsegas. Uz rakstāmgalda elektriska galda lampa, pie griestiem karājas elektrisks kroplukturis.

Jānis Cināts sēd pie rakstāmgalda. Viņam priekšā burtnīca pusloksnes lielumā, zilos aktu papīra vākos iesieta, tad lielas šķēres un pudelīte ar gumiarābiku. Viņš ielīmē burtnīcā avižu izgriezumus. Anna sēd pie galdiņa pa kreisi. Viņai vairāk avīzes priekšā, kuras viņa pārskata.

Cināts. Šo kārtību es gribu uz priekšu stingri ieturēt: gribu rūpīgi sakrāt visu, kas rakstīts par mūsu biedrību un it īpaši par manu darbību biedrībā.

Anna (*avīzi lasīdama*). Bet tad tu arī nedrīksti aizmirst mūsu biedrības dāmu komiteju, kurā es darbojos līdz. Pēc manām domām, par dāmu komiteju vajadzēja sakrāt atsevišķā burtnīcā.

Cināts. Ak, tas nav vajadzīgs! Mēs tak ziedojam vienlīdzīgi savus spēkus biedrības labā.

Anna (*lasa avižu sludinājumu daļā*). «Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrības

birojs atrodas Jāņa Cināta kunga namā, Skobeļeva ielā Nr. 37, dzīv. 1. Piezīme. Turpat atrodas arī šīs biedrības dāmu komitejas birojs.»

C i n ā t s. Izgriez arī to. Lai gan tas tikai mūsu pašu sludinājums, tomēr var ir tas kādreiz noderēt.

A n n a (*izgriež sludinājumu*). Protams, krāt vajaga visu.

C i n ā t s (*izgriezumū burtnīcā ielīmēdams*). Es jau Pūcem teicu, lai viņš uzraksta avīzēm mazu aizrādījumu, ka biedrības vajadzībām dodu telpas savā mājā par brīvu. Ļaunprātīgi ļaudis var to izskaidrot tā, itin kā es esmu meklējis pašlabumu, izīrēdams par augstu īri savā mājā telpas biedrības vajadzībām. Tā kā es esmu biedrības priekšnieks, tad šādas aizdomas sacelt nav grūti. Nepateicība jau ir pasaules alga.

A n n a. Tava atklātības darbība tik pazīstama! Tu esi visur tik iecienīts! (*Ir pašķiruse avīzi uz otru pusi un pārskata to.*) Te jau arī būs Pūces aizrādījums: «Mūs lūdz aizrādīt, ka Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrības birojs tagad pārcelts uz Cināta kga namu Skobeļeva ielā Nr. 37, dz. 1. Mūsu pazīstamais filantrops Cināta kungs, kurš jau tik daudz priekš šīs biedrības darījis, atvēl savā namā gluži par brīvu telpas biedrības vajadzībām.»

C i n ā t s (*omulīgi smaidīdams*). «Pazīstamais filantrops!» Tas Pūce ar nekad nevar iztikt bez maziem pārspilējumiem! Nu, izgriez to!

A n n a (*izgriež*). Tikai vienu lietu es tev gan saku, vecais, to burtnīcu tev vajaga labi noglabāt, ka Lida to nedabū rokā. Tad jau viņai būs atkal ko ņemties. (*Saloka pirmo avīzi un paņem citu. Atloka un sāk to caurskatīt.*)

C i n ā t s (*pikti*). Tās tik jaukas lietas: mums būs no pašu bērniem jābaidās! Lai tas meitēns liek vērā: reiz viņai jau nepaklausības dēļ bij jāaiziet no savas tēva

mājas, kad es otrreiz viņai aiz muguras sava nama durvis aizslēgšu, tad tās priekš viņas nekad vairs vaļā nevērsies.

A n n a. Kam nu tūliņ vajaga tā runāt un aizkustināt vecas lietas?!

C i n ā t s (*paceļas un uztraukts staigā pa istabu, tad paliek pie Annas stāvēt*). Esmu dažu labu reizi par to jautājumu laužījis galvu, — kāpēc mūsu bērnos mīt tāds spītības un nepaklausības gars?

A n n a (*avīzi pārskatīdama, grib sarunu novērst uz citu tematu*). Arī «Tautas Balsī» nodrukāts Pūces aizrādījums. (*Lasa.*) «Mūs lūdz aizrādīt, ka Latviešu...»

C i n ā t s (*pārtrauc*). Izgriez un noliec uz galda. (*Staigā sapīcis pa istabu.*) To es esmu vienmēr sacījis un pie tā es palieku, ka lielākā vainas daļa uzkrājama tev: tu pastāvīgi laipoji uz abām pusēm un gribēji izdarīt pa prātam ir man, ir bērniem.

A n n a (*izgriezdama*). Krauj tikai man visu virsū, es jau nekā neteikšu, bet vai patiesībā vaina uzkrājama tikai man, tur es vēl ļoti šaubos. (*Noliek izgriezumu uz rakstāmgaldu un lasa avīzi tālāk.*)

C i n ā t s. Par to labāk nestrīdēsimies. Tas ir bēdīgi! Kā tas pats Pauls: vēl tīrais bērns, bet jau sāk parādīties viņa spītīgā daba! Ar lielām mokām es viņu pierunāju iestāties politehnikā komercnodaļā, bet no iestāšanās korporācijā viņš spītīgi atsakās. Es tiešām nezinu, ko atbildēt, kad mani draugi man jautā: «Klausies, Cināt, — vai tad tavs dēls tiešām paliks «mežonis» un neiestāties korporācijā?» Katrs jauns students būtu laimīgs, kad tēvs tam grib dot naudu, lai tas varētu korporācijas dzīvi bezrūpīgi līdz dzīvot, bet viņš atsakās...

A n n a (*noliek avīzi*). Pauls visās lietās klausā Lidai, un tu zini, ka viņa korporācijas dzīvi neieredz.

C i n ā t s. Es jūtu, ka būs reiz atkal it plaši jāatver logi un jāizvēdina mūsu mājā gaiss! Gribu redzēt, vai man vēl par saviem bērniem ir vara jeb nav! Ja Lida man stāsies ceļā, lai tad viņa iet savu ceļu un lai aizmirst, ka tai reiz bijuse tēva māja.

A n n a. Ir jau bēdīgi, ka bērni neklausā vairs vecākiem un iet paši savus ceļus, bet ko gan lai iesāk ar pieaugušiem cilvēkiem, tos vairs neizlieksi un neizmācīsi! Vienā ziņā mēs tomēr varam būt uz saviem bērniem lepni: viņi ir ļoti apdāvināti!

C i n ā t s. Es viņiem nemaz negribu ceļā stāties, bet, kad savu vecāku gribu nemaz vairs neievēro, tad taču... Paulam ir dāvanas priekš mūzikas. Labi. Lai viņš tās izkopj. Lūdzu. Es naudas nežēlošu. Lai viņš ņem visdārgākās stundas, labi, es maksāšu! Bet tā taču var būt tikai blakus izpriecē. Viņš nedrīkst aizmirst galveno lietu: viņam jāstudē tirdzniecība. Katram cilvēkam vajaga dzīvē droša praktiska pamata, māksla — tā ir izpriecē vaļas brīžiem. Es taču nevaru pieļaut, ka mans dēls uzstāsies par 20 rubļiem koncertos jeb spēlēs orķestrī par 60 rubļiem mēnesī. Es katru reizi sajūtu to kā sāpīgu dūrienu sirdī, kad mani draugi apjautājas par Lidu: «Nu, Cināt, kā tad tavai Lidai paveicas ar agronomiju?» Šis jautājums skan man kā izsmiekls. Cināta meita studē agronomiju! Cināta meita kursiste! Man prieks, ka jaunība cenšas pēc izglītības, es pats katru jaunu cilvēku skubinu uz centību, es pabalstu katru šādu censoni, bet vajaga taču izšķirt, kas katram pieder! Kursiste, tas diemžēl acumirkļi tāds vārds, kas godīgu vecāku meitai nenāk par godu...

A n n a. Klausies, Jāni, es Lidu pazīstu un šai ziņā esmu par viņu droša: neviens viņu no īstā ceļa nenovedīs!

C i n ā t s. Es nekad nepieļaušu, ka viņa arī Paulam sagroza galvu. Paulam reiz ir jāstājas manā vietā un

jāvirza tālāk tas darbs, kuru es esmu iesācis; viņam jāturpina arī tas darbs, kuru es strādāju tautas labā. Bet tautas labā mēs varam tikai tad strādāt, ja mums drošs praktisks pamats zem kājām. Mākslinieki ir mums, praktiskiem cilvēkiem, patīkams laika kavēklis vaļas brīžiem; par māksliniekiem top cilvēki, kuri praktiskai dzīvei neder. Manam dēlam nav vajadzīgs tapt par mākslinieku.

A n n a. Ak kungs! Es neparedzu nekā laba!

Slēdz āra durvis. Ienāk **P ū c e** ar grāmatu, vairāk vēstulēm un avīzēm.

P ū c e (*apsveicinās ar Annu un Cinātu*). Ar šīsdienas pastu ir pienākuši dažādi lūgumi gan mūsu biedrībai pašai, gan arī dāmu komitejai (*sniedz Annai dažas vēstules*). Lūdzu, cienījamā kundze, šie lūgumi būs dāmu komitejai. Tur dažas nabadzīgas atraitnes lūdz pēc palīdzības. (*Anna paņem vēstules un sāk tās pārskatīt, tad pieceļas un aiziet caur priekšnamu dāmu komitejas istabā.*)

P ū c e. Arī mūsu biedrībai ir atkal iesniegti no dažādiem nabadzīgiem ļaudīm lūgumi dēļ pabalsta.

C i n ā t s. Nesaprotu, ko tie ļaudis īsteni domā: viņi gribēs mūsu biedrību pārvērst par nabagu apgādāšanas biedrību. Mēs tak nevaram nodoties tādiem sīkumiem, mums jāpabalsta cēlāki mērķi, kuriem lielāka nozīme priekš visas tautas.

P ū c e. Gluži manas domas, Cināta kungs! Jau sen es jums gribēju aizrādīt, ka mēs par daudz sapinamies sīkumos. Lai no šiem sīkiem palīdzības lūgumiem atsvabinātos, tad, pēc manām domām, mums vajadzētu izsludināt avīzēs, ka mēs ar nabagu apgādāšanu nenodarbojamies, lai mums šos lūgumus nesūta.

C i n ā t s. Nujā, izsludināt, — es nezinu, vai tas nebūs par uzkrītošu: mums sāks pārmet — — — nē, labāk ne-

sludināsim, mēs jau g r i b a m pēc iespējas rūpēties par nabadzības izskaušanu no tautas, bet tas var būt tikai blakus mērķis. Mūsu darbībai vajaga būt dziļākai, plašākai.

P ū c e. Tad kāds dzejnieks lūdz pēc pabalsta dzejoļu krājuma izdošanai. Grūti apstākļi... (*Noliek atvērto vēstuli uz galda.*)

C i n ā t s (*vēstuli pavirši apskatīdams*). Nujā, viņš droši vien būs metis visu pie malas un licies tikai uz dzejošanu, un tagad lai biedrība viņu uztur.

P ū c e. Viņš ir pielicis dažus paraugus no savām dzejām.

C i n ā t s. Ko tad mūsu biedrība ar tiem lai iesāk? Lai viņš dzejas sūta laikrakstu redakcijām. Lai papriekš pierāda, ka tiešām ko spēj, un tad lai griežas pie mums. (*Sniedz vēstuli Pūcem atpakaļ.*)

P ū c e. Tātad atraidīt! (*Atzīmē vēstulē. Ņem citu vēstuli.*) Tālāk cits jauneklis ziņo, ka viņš esot ko lielisku izgudrojis, šim izgudrojumam esot neaprēķināma vērtība, tur varētu miljonus pelnīt. Viņš savu izgudrojumu nevarot vēl izpaust. Viņš lūdz no biedrības pabalstu izgudrojuma patentēšanai un izplatīšanai.

C i n ā t s. Mūsu biedrība taču nevar ielaisties spekulācijās!

P ū c e. Tātad atraidīt? (*Grib to vēstulē atzīmēt.*)

C i n ā t s (*ātri*). Tādas lietas var uzņemties tikai privātcilvēks. Lai viņš, piemēram, atnāk pie manis personiski...

P ū c e. Labi, es viņam to ziņošu. — Tad kāda jauna dāma lūdz pabalstu savas balss izglītošanai. Ir pielikusi dažas atzinīgas atsauksmes no autoritātēm.

C i n ā t s. Mums viņas spējas vēl svešas. Lai viņa tās pierāda kādā no mūsu izrikojumiem, tad mēs viņu labprāt pabalstīsim.

P ū c e (*atzīmē rezolūciju, tad drusciņ vilcinādamies*).

Neiepriecinošais fakts, ka mūsu biedrība nav paguvuse attīstīt straujāku un spilgtāku darbību, nav pagājis arī mūsu presei nepamanīts garām. «Tautas balsī» ir nodrukāta ne visai atzinīga atsauksme par mūsu biedrības darbību.

C i n ā t s (*drusciņ uzbudināts*). Tā! Kas tad tur ir?

P ū c e. Ja atļaujat, es jums izlasīšu to artiķeli priekšā.

C i n ā t s. Jā, izlasāt.

P ū c e (*uzmeklē avīzē attiecīgo vietu*). Artiķelis tiešām nav visai glaimojošs. (*Lasa.*) «Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrība pastāv jau gandrīz gadu, tomēr šinī savā pirmā pastāvēšanas gadā viņa maz vēl ir izpildījuse no tiem svinīgiem solījumiem, kurus tā deva pie savas nodibināšanas. Biedrības darbība ir izplūduse sīkumos. Mēs negribētu ticēt, ka tas tā būs arī uz priekšu. Jācer, ka biedrība tiks no šī sastinguma laukā un iesāks nopietni strādāt. Liekas, tīri itin kā biedrība nevarētu sev atrast piemērota darba lauka, kaut gan to ar lielu nervozitāti meklē. Vai tad tiešām mums darba trūkst? Biedrības statūtos ir skaidrs paragrāfs, ka viens no biedrības galveniem mērķiem būs pabalstīt jaunus apdāvinātus latviešu censoņus mākslā, literatūrā un zinātnē. Kāpēc biedrība nav to līdz šim vēl darījuse? Vai tiešām viņa nav spējusi atrast tādu censoņu? Lai biedrība negaida, kamēr šie censoņi piekļauvēs pie viņas durvīm un izlūgsies itin kā nabaga dāvanas, nē, īstie censoņi un apdāvinātie talanti to nedarīs, drīzāk tad viņi aizies bojā, bet dāvanas nelūgsies! Nē, biedrība nedrīkst uz viņiem gaidīt, tai pašai tie jāuzmeklē un jāpabalsta. Mums tādu censoņu un talantu ir daudz! Še tikai mazs piemērs. Mūsu redakcijas loceklis ir šinīs dienās gluži nejauši uzgājis kādu jaunu cilvēku, kuram tīri ārkārtīgas dāvanas mūzikā, viņš lielisks talants. Bet apstākļi tik grūti, ka nav iespējams izglītoties. Un ļaunākais tas, ka jaunais cilvēks ļoti

kautrīgs un nekad pēc pabalsta nelūgtu. Šī kautrība tik liela, ka viņš lūgtin lūdza mūsu redakcijas locekli, lai tikai par viņu neko neizpaužot, viņš negribot nekādu pabalstu! Kur nu ir Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrība? Vai še viņai tūliņ nebūtu pateicīgs darba lauks?! Mums atliek tikai cerēt, ka biedrība drīz tomēr pāries no vārdiem uz nopietniem darbiem!» (*Saloka avīzi.*) Tāds raksts nav visai patīkams.

C i n ā t s. Tas ļoti nepatīkams! (*Sniedz viņam šķēres.*) Izgriezāt man to rakstu. (*Pūce to dara un izgriezumam pasniedz Cinātam.*) Druscīņ taisnības viņam tomēr ir. Nu lai viņi sūta to jauno cilvēku šurp, lūdzu, mēs viņu pabalstīsim.

P ū c e. Nujā, Cināta kungs, viņš jau nenāks, tur taču viņi raksta, cik kautrīgs viņš esot.

C i n ā t s. Nu labi, mēs paši viņu uzmeklēsim.

P ū c e. Es jums ieteiktu parunāt ar «Tautas Balss» līdzstrādnieku Vēvera kungu, tas jau gan zinās, kas šinī lietā labāk darāms.

C i n ā t s. Ar lielāko prieku! Es gribu tūliņ spert soļus. Es gribu tūliņ ar viņu runāt. Kāds viņam telefona numurs?

P ū c e (*meklē avīzē*). Redakcijas telefons 23-48.

C i n ā t s (*iet pie telefona un zvana*). Bitte Fräulein, drei und zwanzich acht und vierzig! Ja! Ja! Nu, danke! (*Pēc briža.*) Jā! «Tautas Balss» redakcija? Jā? Še runā Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrības priekšnieks Cināts. A! Jā, Cināts! Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrības priekšnieks! Jā! Jā! Sveiki! Vai es nevarētu satikt Vēvera kungu? Jā, pie telefona? A, sveiki, Vēvera kungs, sveiki! Še Cināts, Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrības priekšnieks. Vēvera kungs, es lasīju šīsdienas numurā jūsu rakstu par mūsu biedrību, jā, jā, — un es jums ļoti pateicos par uzmanību un

par labo padomu. Mūsu biedrība vēlētos šim jaunam cilvēkam palīdzēt. Ko? Jā! Ak tā! Nujā, es zinu, jūs piesaucāt tikai kā piemēru, bet par to nekas, mēs tomēr gribam viņam palīdzēt, tāds apdāvināts cilvēks nedrīkst mūsu tautai zust. Jā, protams! Vai es nevarētu par šo lietu ar jums tuvāki parunāties? Līdz diviem? Tā! Nu, ja tas jūs neapgrūtinātu, tad es jūs lūgtu atnākt pie manis, Skobeļeva ielā Nr. 37, dzīv. . . . ak, jūs jau zināt? Nujā! Lūdzu! Es priecāšos! Es būšu mājā! Lūdzu! Sveiki! Sveiki! (*Klanās vairāk reiz pie telefona, tad noliek trūbu.*) Tagad tā lieta būs skaidrībā! Vēvera kungs atnāks pie manis. Mēs taču varam sarīkot šim jauneklīm par labu lielisku vakaru.

Pūce. Bet mūsu biedrības gada svētki jau pie durvīm, pirms gada svētkiem mēs gan neko nevarēsīm sarīkot.

Cināts. Kāpēc ne? Mēs varam gada svētkus rīkot kopā ar šo izrikojumu. Vēl jo labāk! Taisni izrikojums ar šādu cēlu mērķi piešķirs arī gada svētkiem vairāk nozīmes.

Pūce. Šī ideja nav atmetama, Cināta kungs.

Cināts. Lieliska ideja. Vēl šodien jāsasauc valdes sēde. (*Iet pie telefona un zvana.*) Bitte, Fräulein, sieben und achtzig dreizehn! Ja, sieben und achtzig dreizehn! Danke schön! Ar ko savienots? Devītā Priekšpilsētas Tirgotāju, Amatnieku un Rūpnieku Savstarpīgā Kredīt biedrība? Jā! Tad, lūdzu, pasaucat direktoru Blāzmas kungu pie telefona. Ak tā, pateicos — — (*Pūcem, runājamo trūbu no auss noņemdams.*) Vai vēl kas būtu, Pūce?

Pūce. Nē, tas ir viss.

Cināts (*tāpat ar trūbu pie auss, ar rūpēm balsi*). Bet tad nu stājaties pie gada pārskata, mīļais Pūce, pie gada pārskata! Laika taču tik maz!

Pūce. Par to nebēdājaties. Es vēl šodien ceru viņu «černovikā» nobeigt un tūliņ stāšos pie darba.

Cināts (*tāpat ar trūbu pie auss*). Strādājat, strādājat, strādājat, mīlais, mums tiešām ir vairāk jāsaņem! Tad jums vajadzēs arī uzvest manu svētku runu, redzat...

Pūce. Ak, Cināta kungs, tā man jau visos sīkumos izdomāta, tikai vēl jāuzraksta.

Cināts. Nujā, nujā, bet nu strādājat, strādājat!

Pūce savāc savas vēstules un ieiet caur glāžu durvīm pa labi vidū biedrības birojā, nosēžas pie galda un sāk strādāt.

Cināts (*pie telefona*). Hallo! Kas runā? Blāzma? Še Cināts! Morgen! Ko? Jums pašlaik sēde? Ak tā! Klausies, mums tak jāsāk nopietni pārdomāt par mūsu biedrības pirmajiem gada svētkiem. Nujā, nujā! Mums drusciņ jārepresentējas uz āru! Jā, jā, — gluži manas domas, jā, jā. Bez tam vēl viena cita ļoti svarīga lieta. Jā, ļoti svarīga lieta! Nu, vēlāk tev to pateikšu. Mums vēl šodien jāsanāk uz priekšniecības sēdi! Jā, jā! Nu, pie manis, kur tad citur? Stūra krogā? Nē, lieta ir nopietna! Pie manis. Vai tu varēsi paziņot Rumpītim? Jā? Tad labi. Kad? Tas man pilnīgi vienalga, kad jums labāk iekrīt, būšu visu laiku mājās. Labi, labi, jā, jā! Darbvedis ir še — jā, jā — viņš strādā birojā. Nujā, tad uz redzēšanos!

Noliek runājamo trūbu, tad aiziet caur glāžu durvīm pa labi. Durvis aizver ciet. Viņš birojā nosēžas Pūcem blakus, bet ar muguru pret kabinetu. Brīdi skatuve paliek tukša, tad no labās puses ienāk

Lidija un iet pie telefona. Zvana.

Lidija (*pie telefona*). Пожалуйста, пятьдесят восемь шестьдесят шесть. Шестьдесят шесть. Merci! Jaunais teātris? Jā! Vai uz šīvakara izrādi var vēl biļetes dabūt? Ko? Tikai pirmajās vietās? Bet balkonā? Nē, tikai pirmajās vietās? (*Smejas.*) Tas priekš mums par dārgu! Pateicos! Sveiki! (*Noliek telefona trūbu un grib aiziet, bet pa tam ir atslēgtas āra durvis un kāds ienācis. Lidija iet pie durvīm uz priekšnamu.*)

Lidija (*durvis*). Vai tu jau no stundas atpakaļ, Paul? (*Nāk uz priekšu, viņai seko Pauls, politehnikas studenta uniformā, ar vijoli kastī rokā.*)

Pauls. Šodien sākām agrāk, jo pēc pusdienas būs vēl otra stunda. Mēs ļoti steidzamies, jo līdz eksāmenam gribam vēl daudz izņemt cauri.

Lidija. Un kā domā tavs skolotājs?

Pauls. Viņš liek savu galvu ķīlā, ka es ne tikvien ietikšot konservatorijā, bet tūliņ jau arī dabūšot stipendiju. Tu jau zini, kā viņš par manu spēli sajūsminās. Viņš tak liels optimists. Labi jau būtu, ka es tiktu iekšā, par stipendiju es nemaz nesapņoju.

Lidija. Es tikai nesaprotu, kādēļ tu vēl arvienu vilcinies un neizrunājies ar tēvu. Laika tik maz.

Pauls (*pieiet Lidijai klāt un satver viņas roku*). Ak, māsiņ, mīļā, kad tu zinātu, kā man nav dūšas ar tēvu iesākt runāt. Es zinu, cik šī scēna būs rupja un riebīga. Vismīļāk es nerunātu ne ar vienu cilvēku, bet kādā klusā vakarā, nevienam neredzot, aiziešu projām ar savu vijoli kastī rokā. Tikai tad tev arī būtu jānāk līdz.

Lidija. Tas jau mums būs gan tomēr jādara, manu mazo puisīt. Tēvu jau mēs nepierunāsim un nepārlicināsim. Ar tevi būs gluži tas pats, kas bija ar mani. Tēvs mūsu nekad nesapratis, pašu spēkiem mums jāsašniedz savu mērķi.

Pauls. Kaut man būtu tik daudz drosmes un spara kā tev, Lida! Bet man bail no šīs nezināmās nākotnes, man bail, ka nepagurstu un nepalieku pusceļā.

Lidija (*mīļi glāsta viņa roku*). Es zinu, manu puisīt, ka tu esi tāds vārgs stādiņš; tev vārīga mākslinieka dvēsele, tu nederi ciņai, bet man pietiks spēka un izturības priekš mums abiem. Es gādāšu par to, ka tu nepaliksi pusceļā!

Pauls. Kur ņemsim naudu, ko samaksāt konservatoriju? No kā dzīvosim? Ja es nepadošos tēva gribai

un nestudēšu tālāk tirdzniecību, tēvs man nekā vairs nedos.

Lidija. Protams, ka tēvs nekā nedos. Bet par naudu tik daudz neraizējies. Mums jāsadabū pagaidām tik daudz, ka varam samaksāt konservatoriju, es varu ar stundām tik daudz nopelnīt, ka mums pagaidām abiem pietiks. Gan jau arī tu vēlāk dabūsi stundas, un tad mēs dzīvosim lieliski! Kas nu zīmējas uz konservatorijas naudu, tad arī šis jautājums man puslīdz nokārtots: es šodien satiku Vēveri, un viņš man teica, ka varēšot naudu gādāt.

Pauls. Man tik nepatīkami, ka Teodors manis dēļ naudu aizņemsies.

Lidija. Kur viņš naudu ņemšot, tā būšot viņa darīšana un palikšot viņa noslēpums! Tā viņš man lepni uzsauca. Šo naudu tu varot atdot, kad būšot konservatoriju beidzis. Viņš man cieši pieteica, lai tu katrā ziņā bez kavēšanās ar tēvu runājot.

Pauls. Protams, tas jādara. Gribu vēl šodien pat to darīt.

Telefons zvana. Lidija pieiet pie telefona.

Lidija (pie telefona). Jā. Še Cināta dzīvoklis. Ak tu, Teodor! Atnāc tak! Nē, Pauls nav vēl runājis, bet grib to šodien darīt. Nauda būs? Tā? Tad jau ļoti labi. Tu atnāksi? Tev darīšanas ar biedrību? Tēvs ir mājās. Arī Pūce ir še. Jā, jā. Sveiks! (*Noliek telefona trūbu, tad Paulam.*) Teodors drīz atnāks. Viņš saka, ka nauda priekš konservatorijas esot tikpat kā rokā.

Cināts (nāk iz biroja). Kas tur zvanīja pa telefonu?

Lidija. Vēvera kungs lika pateikt, ka viņš atnākšot. Viņam vajagot ar tevi parunāt biedrības darīšanās.

Cināts (grib iet atpakaļ uz biroju, bet tad apdomājas un paliek stāvēt). Ak tā, Paul, gribēju ar tevi pāra vārdus parunāt.

Lidija aiziet pa labi. Cināts nāk uz priekšu.

P a u l s. Jā, lūdzu, tēt.

C i n ā t s. Vai tu neapsēdīsies? Iznāks varbūt vairāk kā divi vārdi.

Cināts apsežas pie rakstāmgalda, Pauls paliek otrā pusē stāvot.

P a u l s. Nekas, tēt, es pastāvēšu kājās.

C i n ā t s. Kā tu vēlies. (*Pēc īsa klusuma brīža.*) Saki tak — kad īsten jāmaksā lekciju nauda politehnikā?

P a u l s. Lekciju naudu var maksāt līdz oktobra mēnesim.

C i n ā t s. To es zinu: kam naudas nav, tie var maksāšanas novilcināt līdz oktobrim. Mums tas taču nav vajadzīgs, mēs varam lekciju naudu samaksāt vai šodien, ja tik viņi ņem jau pretim.

P a u l s. Tēt, tu runā par manu lekciju naudu?

C i n ā t s (*neizprazdams*). Protams, par tavu.

P a u l s (*brīdi cinās ar sevi, tad drusciņ nedrošā balsī, bet iekšēji apņēmies un izšķiries*). Tēt, es tev jau sen gribēju teikt, ka es no politehnikas izstāšos.

C i n ā t s (*neizprazdams, mehāniski atkārtoti viņa vārdus*). Tu izstāšies no politehnikas! Ko tu runā? Klausies, zēn, tu esi prātu zaudējis!

P a u l s. Nē, tēt, es esmu pie pilna prāta un paziņoju tev tikai savu nopietno apņemšanos. Tirdzniecības zinības mani neinteresē, metīšu to labāk pavisam pie malas un nodošos tam, uz ko mans prāts nesas un uz ko man arī dāvanas: es iestāšos konservatorijā vijoļu klasē.

C i n ā t s. Cik vienkārši un veikli tu man to proti pateikt! (*Brīdi caururbjoši uzskata Paulu, kurš stāv, galvu nodūris un uz krēsla atbalstījies.*) Es skatos un brīnos, un neizprotu, vai tas ir mans mīļais, klusais zēns, kas ar mani tagad runā, jeb vai tas man gluži svešs cilvēks? (*Klusuma brīdis.*) Tu man paziņo, ka no politehnikas izstājies, bet līdz šim bij visā pasaulē parasts, ka par šādām lietām tēvam nevis paziņo, bet lūdz atļauju to

darīt. Vai tev nemaz neienāca prātā, ka es šim tavam nodomam varētu nepiekrīst un tev neatļaut to darīt?

Pauls. Nedomāju, ka tu man liksi šķēršļus ceļā. Es jau negribēju tev pretoties, darīt tev sāpes un tādēļ pērniestājos politehnikas tirdzniecības nodaļā. Domāju, ka varēšu sevi pārvarēt un cik necik nodoties tam priekšmetam, kuru tu man izvēlējies, bet šai vienā gadā es pārlicinājos, ka pie labākās gribas nevaru par tirdzniecību interesēties, turpretim šai laikā mani ir nogatavojusēs atziņa, ka man jākalpo vienīgi tikai mākslai. Šai atziņai nevaru vairs pretim turēties. Zinu, tēt, ka tu ar to nebūsi mierā un mani tālāki nepabalstīsi, bet es tur nekā nevaru darīt, gan jau es tikšu pats cauri, lielā mīlestība uz mākslu palīdzēs man panest visas grūtības.

Cināts. Tātad tu gribi būt savai mātai cienīgs brālis, tu atsakies no saviem vecākiem un gribi iet pats savu ceļu? *(Klusuma brīdis; Cināts sāk vēl vairāk uztraukties, tomēr mēģina savaldīties un nākošo runā āriģi mierīgā balsī, svarīgi katru vārdu sevišķi uzsvērdams.)* Tavs tēvs nepiekrīt taviem nodomiem, vai tu to saproti? Tu studēsi politehnikā tirdzniecības zinības, un, vai es tev uz priekšu vēl došu naudu tavām vijoļu stundām, tas atkarāsies no tam, cik paklausīgs un uzcītīgs tu būsi!

Pauls. Tēt, es domāju, tu būsi jau pārlicinājies, ka ar varu nekā nevar izdarīt.

Cināts. Klusu, zēn! Tu man draudē! Es gribētu zināt, vai man vēl ir tēva vara un tiesības jeb nav! *(Brīdi uzskata Paulu izaicinoši, tad iesāk uztraukts pa istabu apkārt staigāt; nospiedošs klusums; Pauls stāv tāpat, uz krēsla atspiedies. Pēc brīža Cināts pienāk tuvu klāt un uzliek Paulam viegli roku uz pleca.)* Manu zēn, pieņem tak prātu! Apdomā tak, ka tu esi mans vienīgais dēls un tev jāstājas manā vietā, tev jāvada uz priekšu tā lieta, kuru es esmu iesācis. Ar tirdzniecību es

esmu tiktāļu ticis. Mūsu tautas nākamība un laime ir tirdzniecībā. Tādēļ arī tev jātop par tirgotāju, par mācītu tirgotāju, un jāturpina mans darbs vēl sekmīgāki. Mūsu lielākā nelaime ir, ka bērni negrib vairs mīt tēva pēdās, tāpēc mēs arī nekur netiekam, bet mūžīgi kuļamies pa vidu. Proti ko nopelnīt un tikt pie naudas, kad tu vislabāki varēsi kalpot mākslai un viscēlākiem mērķiem tautas labā.

Pauls. Katram cilvēkam jāizpilda tas uzdevums, kuram daba viņu izredzējuse. Man drusciņ dāvanas mūzikā, tādēļ man jātop par mūziķi. Tēt, mans nodoms tomēr paliek negrozāms.

Cināts (*uzskata viņu brīdi mēmi un naidīgi, tad viņu sagrābj dusmas, un viņš kliedz neskanīgā, aizsmakušā balsī*). Labi! Tad ej! Ej! Es negribu neko vairs no tevis zināt! (*Smagi nosēžas krēslā.*) Ejat abi projām! Mums bērnu vairs nav! Ejat! Bet liekat vērā — kad jūs reiz atgriezīsieties atpakaļ, tad jūs velti piekļauvēsiet pie manām durvīm, priekš jums viņas nekad vairs neatvērsies. (*Brīdi klusums; Pauls aizkuštināts.*) Es izdarīju kļūdu, kad uzņēmu Lidu pa vasaru pie sevis, viņa tev sagrozījuse galvu!

Pauls. Tēt...

Cināts (*pārtrauc*). Negribu nekā vairs dzirdēt! Dodu tev līdz rītdienai laika apdomāties.

Pauls. Es citādi neapdomāšos!

Cināts (*ar vulgārām dusmām*). Tad arī es nekad vairs citādi neapdomāšos! Liec to vērā. Es aizmirsīšu, ka man bij bērni, un upurēšu savu mantu cēliem mērķiem tautas labā.

Pauls. Tēt, tu darīsi to, ko atzīsi par labāko, es daru tāpat.

Klusums. Pauls brīdi noskatās Cinātā, kurš uztraukts, bezspēcīgu dusmu pārvarēts, staigā pa istabu; tad Pauls lēni un drusku nedroši aiziet pa labi ar savu vijoļu kastī. Kad Pauls jau aizgājis, tikai tad

Cināts piepeši paceļ galvu un ierauga, ka dēla vairs nav; uz viņa sejas lasāms izmisums un dusmas; viņš iet pie rakstāmgalda un atkrīt sēdekli; tad viņš dusmās paceļ dūres, itin kā gribētu neredzamu pretinieku satriekt drupās; viņa dusmas pamazām pāriet, un viņu vietā stājas izsamisums un sāpes; kā salauzts viņš sēd krēslā un ar sāpīgu, nedzīvu skatu mēmi raugās savā priekšā zemē; pēc brīža ienāk Anna. Neizprazdama viņa uzskata Cinātu.

Anna. Kas tev kait, Jāni?

Cināts (*tikai pēc brīža, aizsmakušā balsī*). Mūsu ģimenes laime izput un izjūk, Ann! Mūsu bērni mums ir zuduši! Nupat man Pauls paziņoja, ka politehnikā vairs nestudēsot, bet iestāšoties Petrogradas konservatorijā. Viņš aiziet no mums tāpat kā Lida.

Anna. Ak tu kungs, vai tad nu tādēļ tūliņ jāskrien projām! Varētu jau tu gan ar tam puikam pieļaut...

Cināts. Nē, es nepiekāpšos ne par soli! Lai viņš iet! Līdz šim mani vēl nekas nav spējis locīt un liekt, maniem bērniem tas arī neizdosies! Lai viņi iet!

Anna. Bet apdomā, Jāni, ko ļaudis teiks! Vai mēs drīkstam maz vairs rādīties saviem paziņām? Vai mēs drīkstam vēl godīgus cilvēkus uzaicināt savā namā (*tuvu asarām*), kur valda tāda nesaticība starp vecākiem un bērniem? Visi ļaudis uz mums ar pirkstiem rādīs.

Cināts. Man tas ļoti žēl, bet es tur neko nevaru darīt.

Anna. To nu gan vajag vismaz uz ārieni slēpt un neplātīties ar to ļaužu priekšā.

Cināts. Protams, ka tas pēc iespējas jāslēpj. Mēs taču nedrīkstam likt uz spēli savu labo slavu un savu sabiedrisko stāvokli. (*Īss klusuma brīdis, tad ar uzsvaru un stipru pašpārliecību.*) Nu, es pratīšu piespiest sabiedrību mani cienīt! Es pierādīšu, ka neesmu ļauns cilvēks. Ar vēl lielāku enerģiju es tagad nodošos mūsu biedrībai un tiem cēlajiem mērķiem, pēc kuriem viņa cenšas! Es netaupīšu pūles un līdzekļus! Gan tu redzēsī; nāks reiz laiks, kad manu vārdu minēs visur ar godbi-

jību un pateicību, kad katrs latvietis, man garām ejot, apstāsies uz ielas un rādīs otram ar sajūsmību: tas ir vecais Cināts!

Anna. Apmierinies, Jāni, no dieva puses apmierinies! Uztraukumā cilvēks arvienu pārsteidzas.

Cināts (ar meklētu jautribu un bezbēdību). Es jau esmu mierīgs, vecenīt, gluži mierīgs. Manos gados un manā stāvoklī nesper vairs pārsteidzīgus soļus!

Atskan āra zvans. Jete nāk caur priekšnamu no labās puses un atver āra durvis. Ienāk *Teodors Vēveris*.

Teodors Vēveris (priekšnamā). Vai Cināta kungs mājā?

Jete (priekšnamā). Jā, lūdzu.

Vēveris ienāk; Jete aiziet pa labi caur priekšnamu.

Vēveris. Sveiki! Es tak netraucēju? (*Apsveicinās ar Annu un Cinātu.*)

Cināts (ļoti laipni). Sveiki, mīļais Vēvera kungs! Kā jūs varat runāt par traucēšanu! Ļoti priecājamies, ka esat atnākuši! Lūdzu, apsēžaties!

Vēveris. Pateicos!

Cināts (Annai). Tu gan, sieviņ, iesi un paraudzīsi mums tasīti kafejas?

Anna. Protams! Tūliņ, mani kungi! (*Anna aiziet pa labi.*)

Vēveris. Ļoti pateicos, Cināta kungs, bet es jau tikai uz brītiņu... Ļoti steidzos!

Cināts. Bet, Vēvera kungs, jūs taču neapsmādēsiet pie manis tasīti kafejas?

Vēveris. Ļoti pateicos, bet es...

Cināts. Nevar neko darīt, jums jāņem par labu, kad mēs turamies pie mīlām pilsoniskām parašām. Mēs nu reiz esam tādi vecmodīgi ļaudis! (*Omulīgi smejas.*)

Vēveris. Jūs man likāt atnākt tā jaunā cilvēka dēļ...

Cināts (*pārtrauc*). Jā, mīlais Vēvera kungs, es jums ļoti pateicos par jūsu rakstu un jūsu mazos pārmetumus atzīstu par dibinātiem! Tas nav vēl draugs, kas tikai slavē, bet īsts draugs ir gan tas, kurš uzrāda arī kļūdas. Priecātos, ja jūs arī turpmāk būtu par mūsu biedrības kļūdām nomodā. Man vaļsirdīgi jāatzīstas, mūsu biedrības darbībā trūka vēl lielu mērķu, mēs bijām sapinušies sīkumos. Un taisni tagad, kur mēs savas biedrības pirmā gada jubilejas svinībām meklējam cēlāku mērķi, tur jūsu aizrādījums nāk īstā laikā. Sakāt taču — kas tur ir ar to jauno cilvēku? Vai viņš tiešām ir ko vērts?

Vēveris. Cināta kungs, es biju pārsteigts, kad viņa spēli dzirdēju! Tas ir apbrīnojami liels talants, ģēnijs, otrs Paganīni!

Cināts. Ko jūs sakāt, Vēvera kungs! Un šāds apdāvināts cilvēks ir bijis līdz šim mūsu tautai nepazīstams?

Vēveris. Jūs nevarat iedomāties šo ārkārtīgo kautrību un atturību! Viņš absolūti atsakās no visiem atbalstiem! Viņš lūgtin lūdz likt viņu mierā.

Cināts. Nu, tā šī lieta arī vis neiet. Es domāju, lielam talantam ir arī drusciņ pienākumi pret savu tautu, viņš nedrīkst savu sveci turēt zem pūra! Mēs viņu ar varu izvilksim gaismā, mēs viņu piespiedīsim pieņemt pabalstu! Mūsu biedrība var sev novēlēt laimes, ka viņai šāds cēls mērķis pabalstīt tādu lielu talantu. Es tikai gribētu jūs lūgt, lai šī lieta paliek mūsu starpā. Varat būt pārliecināti, ja mūsu biedrība ņems šo lietu savās rokās, tad tur kas iznāks. Aiz mūsu biedrības stāv plašas, materiālā ziņā spēcīgas aprindas, ko tas mums nozīmē, izbīdīt vienu cilvēku uz ceļa!

Vēveris. Es tikai nezinu, kā jūs šo pabalstu iedomājaties.

Cināts. Līdz ar mūsu biedrības gada svētkiem mēs sarīkosim lielu koncertu par labu šim jaunajam talantam.

Vēveris. Atļaujiet, Cināta kungs, tas viss jau gan ļoti skaisti, bet man jāaizrāda uz kādu ļoti svarīgu lietu: jaunais cilvēks nav mani pilnvarojis atļaut koncertu. Cik es viņu pazīstu, viņš būtu spējīgs šādu pabalstu atraidīt.

Cināts. Protams, mēs dabūsim no viņa atļauju.

Vēveris. Ja viņa vārds tiek atklātībā minēts, tad viņš šādu atļauju nekad nedos, to es varu ar vislielāko drošību apgalvot.

Cināts. Kāpēc jums jāmin viņa vārds? Vakars tiks sarīkots kāda jauna talanta pabalstam. Kas šis jaunais talants tāds, to nevienam nevajaga zināt. Un mūsu publika pēc tā arī nemaz netaujās: galvenā lieta, jums vajaga cēla, labdarīga mērķa, tikai mērķa jums vajaga. Pat es kā biedrības priekšnieks nemaz negribu zināt, kā šo jauno talantu sauc. Mēs jums pilnīgi uzticamies. Kas nu zīmējas uz atļauju, tad es gan gribētu jūs ļoti lūgt par šo atļauju parūpēties.

Vēveris. Nu labi, mēģināšu šo atļauju dabūt.

Cināts. Būsim jums par jūsu pūlēm ļoti pateicīgi. (*Pēc īsa klusuma brīža.*) Tad vēl mazs nieciņš: jūs nu gan neaizmirsīsiet savā orgānā aizrādīt par šo izrīkojumu un viņa mērķi un neatstāsiet arī mūsu biedrību nepieminētu. Mūsu biedrība vēl jauna, viņai jāiekaro vispārības simpātijas...

Vēveris. Pats par sevi saprotams, ka arī prese jūs pabalstīs.

Cināts. Vēl šodien es sasaucu valdes sēdi, un tad mēs to jautājumu galīgi nokārtosim. Par programmu un citiem sīkumiem mēs varam tūlīt pie kafejas tasītes pārrunāt. Iešu uz acumirkli paraudzīt, vai sievieši nebūs jau sagatavojuši. (*Grib steigties projām.*)

Vēveris. Bet, Cināta kungs, man tiešām nav laika...

Cināts. Neturaties pretim! No manas mājas nav vēl neviens viesis aizgājis nepacienāts. Es tūliņ...

Aizsteidzas pa labi. Pūce ir it kā gaidījis uz Cināta aiziešanu. Tikko Cināts aizgājis, viņš tūliņ iesteidzas un familjāri sasveicinās ar Vēveri.

Pūce. Sveiki! Ļoti patikami, ka atrodu jūs še vienus. Man tikai pāra vārdu.

Vēveris. Lūdzu, lūdzu, Pūces kungs, es jau gaidu uz kafeju, un tādēļ man laika papildnam jūs uzklaut.

Pūce. Vai jūs man nevarētu paskaidrot, kāpēc jūs nedrukājat savā orgānā manus aizrādījumus par mūsu biedrības darbību? Jūs taču negribēsiet noliegt, ka mūsu biedrība ir iestāde, kurai tiesība prasīt sabiedrības un mūsu preses simpātijas.

Vēveris. Tikai jūsu pārāk dižā stila dēļ, cienījamais Pūces kungs, mums jāatsakās no tā goda uzņemt jūsu aizrādījumus. Kā jūs zināsiet, mūsu avīzi lasa tumšākās masas, kurām tik augsts stils nav pieejams.

Pūce. Nedrīkstu domāt, ka jūsu vārdi jāsaprot ironiski, bet jūs taču neprasīsit, lai es jūsu pievesto iemeslu ņemu nopietni.

Vēveris. Tas taču ļoti vienkārši.

Pūce. Es atrodu, ka jūs, Vēvera kungs, izturaties pret mani tendenciozi. Domāju, es savā līdzšinējā sabiedriskā darbībā esmu pierādījis, ka jūtu progresīvi un demokrātiski, bet ļaunie apstākļi tā sarežģījušies, ka esmu piespiests nodarboties aprindās, kuras man patiesībā nesimpātiskas. Ko lai dara, maizes kumoss...

Vēveris. Jums nav ko noskumt, Pūces kungs, jo jums piemīt lielā mērā apskaužamā īpašība un spēja piemēroties apstākļiem.

Pūce. Jūs taču negribēsiet par mani zoboties?

Vēveris. Kas jums nāk prātā?

P ū c e. Tad es gan varu runāt ar jums vaļsirdīgi! Redzat, es jūtu sevī, ka man ir dāvanas priekš rakstīšanas, man tikai ir laupīta izdevība izteikties. Savos vaļas brīžos esmu jau šo to uzrakstījis. Vēvera kungs, tam jānāk reiz dienas gaismā! (*Izvelk manuskriptu no kabatas.*) Dodat man izdevību tikt pie vārda! (*Sniedz viņam manuskriptu.*)

V ē v e r i s (*neņem manuskriptu*). Tur gan droši vien būs vai nu dzejas, vai drāmas. Man žēl, ka nevaru jums līdzēt, literatūras un mākslas nodaļu mūsu avīzē vada cits. Iesūtāt!

P ū c e (*iebāž manuskriptu traģiski kabatā*). Ak tā, jūs negribat mani pabalstīt! Labi! Es iešu savu gaitu tālāk vientulis! Bet liekat vērā, es tomēr sev ceļu izlauzīšu! (*Iet lepni uz biroju; no labās puses nāk Lidija, uz iziešanu saģērbusies.*)

L i d i j a (*sniedz Vēverim roku*). Labrīt, Teodor! «Mesti ir kauliņi, brāžat uz priekšu, viesuļi!» Pauls šorīt ar tēvu izrunājās, un, kā to jau varēja paredzēt, tēvs uz stingrāko pretojās Paula nodomiem.

V ē v e r i s. Priecājos, ka šī nepatīkamā lieta reiz no kakla. Arī es šādu iznākumu paredzēju un esmu spēris jau nopietnus soļus! Esmu pilnīgi pārlicināts, ka man izdosies ne tikai konservatorijas iemaksas naudu dabūt, bet varēsim Paulam pilnīgi nodrošināt pirmo pusgadu Petrogradā.

L i d i j a. Tas jau no tevis ļoti skaisti, bet klausies — ja tu atrausi pats sev un varbūt taisīsi vēl parādus tikai tādēļ, lai Paulam palīdzētu, tad man tev jārunā pretim.

V ē v e r i s. Par to neraizējies! Šīs rūpes atstāj man!

L i d i j a. Es jau zinu, ka mēs abi ticam mūsu mīļajam zēnam un viņa lielajai nākamībai; mēs jau gribētu vest viņu šai nākamībai pretim tik viegli, ka viņam pat kājas nepieduras pie asajiem ceļmalas akmeņiem, bet

mums tak pašiem nav nekā vairāk kā stipras rokas, skaidra galva un darba prieks.

Vēveris. Ar to mums pietiek.

Lidija. Vēlreiz tev pateicos, Teodor. Mēs ar Paulu noiesim pie tevis par šo lietu pārrunāt. Vai tev vēl kas darāms jeb vai tu arī nāksi līdzi?

Vēveris. Esmu gan ar savām darīšanām jau puslīdz galā, man tikai vēl jāizdzer pāra tases kafejas. (*Ārā zvana.*)

Lidija. Tur jau laikam kāds vēlas tēvu satikt; es tagad nevēlētos tēvu redzēt, tādēļ labāk iešu. Sveiks! (*Sniedz Vēverim roku un aiziet. Kad Lidija atver āra durvis, pa tām ienāk Blāzma.*)

Blāzma (*Lidijai priekšnamā*). Ā, labdien, agronom! Vai tēvs mājās?

Lidija. Mājās, mājās, Blāzmas kungs!

Blāzma. Ak, tu manu mīļo agronom, saki tu man īpaši: kad labāk kartupeļus stādīt — pēc lietus jeb sausā dienā?

Lidija. Tas ir gluži vienalga, Blāzmas kungs, kad jūs stādīsāt kartupeļus, jums viņi arvien labi izdosies. (*Lidija aiziet un aizver ar troksni āra durvis.*)

Blāzma (*ienākdams*). Ha, ha, ha! Tas ir gan velna skuķis! (*Blāzmam padusē klade; Vēveri ieraudzīdams, paliek acumirkli it kā stāvot.*) Tu žēlīgais tētīt! Vai es redzu pareizi jeb vai manas acis māna! Pats Vēveris!

Vēveris. Jūsu acis nemāna vis, Blāzmas kungs, tā ir nožēlojama patiesība. Sveiki!

Blāzma. Sveiks! Sveiks!

Cināts nāk ātri no labās puses.

Cināts (*neredz Blāzmu*). Kafeja būs tūliņ gatava. (*Ierauga Blāzmu.*) Ā, sveiks, Blāzma!

Blāzma. Sveiks! Kas tad tev par dzimšanas dienu, ka sāksi kapiju dzert?

Cināts. Vēvera kungs ir tik rets viesis, ka nevar viņu nekādā ziņā bez kafejas laist projām. Tev tak nav nekur jāsteidzas, un tu vari kādu laiciņu pasēdēt ar mums kopā?

Blāzma. Protams, ka es varu, bet tu tak zini, ka es kapiju bez bencīna neatzīstu un Vēvera kungs atkal nevar sēdēt pie tāda galda, kur citi cilvēki dzer alkoholu.

Vēveris. Nav jau tik traki, Blāzmas kungs, man būs ļoti patīkami ar jums būt kopā.

Blāzma. Ak ta tev būs patīkami! Nu, to mēs zinām! Klausies, Cināt, šitam kungam tu netici. Viņš gan saka, ka tam ļoti patīkami, bet, tiklīdz tāva dvēsele sirsnīgā brīdī sāks atkust un runāt, tad, saproti, viņš tevi rīt savā avīzē izāzēs uz to smalkāko un pieliks vēl bildīti klāt. To es tev saku, es pie tās kapijas savu muti neplētīšu vaļā! Esmu jau ne vienreiz vien mācību dabūjis.

Vēveris. Jūs mani nostādāt pavisam nepatīkamā stāvoklī.

Cināts. Vēvera kungs nav nemaz tik ļauns, kā tu domā. Gluži otrādi, viņš ļoti interesējas par mūsu biedrību un ...

Blāzma (*plaši smiedamies*). Tam tu netici! Tur droši vien būs savi blakus nolūki. Viņš gan laikam grib izdibināt, kā pie mums īpaši iet, un tad spers par mūsu biedrību tādu joku vaļā, tad, saproti, brālīt, taisi tikai bodi ciet! (*Piepeši nopietni.*) Kas tad tur, Cināt, īsteni būs, valdes sēde, vai? Nu tu sāksi vēl kapijot, un tad mums no valdes sēdes nekas neiznāks, būs tīri par velti nokavēts laiks.

Cināts. Mums katrā ziņā šodien jānotur valdes sēde, katrā ziņā! Lieta ir tik svarīga, ka tā nevar nevienu dienu gaidīt.

Blāzma. Kas tad tev tur var būt tik ārkārtīgi svarīgs? — — Ak, es saku, ir gan posts ar visām tām daudzām biedrībām un sabiedriskām darīšanām! Vai jūs zināt, es esmu šinīs biedrību darīšanās tik briesmīgi sapinies, ka tiešām nevaru vairs ārā tikt. Esmu pavisam nelaimīgs cilvēks. (*Grūž roku svārku iekškabatā un izvelk no tās paku dažādu papīru.*) Vai jūs saprotat, es esmu pavisam nelaimīgs cilvēks! Iedomājieties tikai visu šito paku! (*Nem papīrus vienu pēc otra un lasa.*) «Pēteram Blāzmas kungam! Saviesīgā biedrība «Omulība» uzaicina Jūs ierasties trešdien plkst. 8 vakarā uz valdes sēdi.» Tad: «Pēteram Blāzmas kgm — Altanovas Brīvprātīgo Ugunsdzēsēju biedrība uzaicina Jūs ierasties trešdien plkst. 7 vakarā uz sēdi. Apspriešanas priekšmeti: delegātu vēlēšana utt.» Tad: «Devītai Priekšpilsētas Tirdzotāju, Amatnieku un Rūpnieku Savstarpīgai Kredītbiedrībai uzņemšanas komisijas sēde trešdien plkst. 6 vakarā.» Tālāk: «Latviešu Vienošanas biedrības runas vīru sēde trešdien plkst. pusdeviņos vakarā. Apspriežamā priekšmeta svarīguma dēļ lūdz runas vīrus ierasties neiztrūkstoši.» Tālāk: «Palīdzības un Bēru kase «Krusts» uzaicina uz sava biedra pavadīšanu utt. trešdien plkst. 3 pēc pusdienas utt.» Tad: «Krāj- un Aizdevukases «Tautas Graši» dibinātājus lūdz ierasties uz apspriešanos trešdien plkst. 9 vakarā. Vēlama biedru dibinātāju dzīva piedalīšanās.» Tālāk: «Pāvila baznīcas apkārtnes Brīvprātīgo Ugunsdzēsēju biedrība uzaicina Jūs uz saviem karoga svētkiem trešdien plkst. 11 dienā.» Tad: «Priekšpilsētas Piecstāvu Namu Īpašnieku Savstarpīgā Palīdzības biedrība uzaicina Jūs ierasties trešdien taisni ceturksni uz deviņiem vakarā uz ārkārtīgu vispārīgu sapulci. Apspriešanas priekšmets: savstarpīgās kredītbiedrības dibināšana pie biedrības. Ievērojot jautājuma svarīgumu, biedri tiek lūgti ierasties neiztrūkstoši.» Un tā tālāk, un tā tālāk. Un tad nāk šie izrikojumi.

Lūdzu tikai palasīties: «Palīdzības biedrība «Sieviešu Emancipācija» lūdz Jūs ar piederīgiem uz savu koncertu sestdien ceturksni uz deviņiem vakarā.» Tad: «Smildziņa skolas Trūcīgo skolnieku Palīdzības biedrība uzaicina Jūs uz savu izrīkojumu par labu utt. sestdien plkst. pusdeviņos vakarā.» Tad: «Studentu savienība «Semikolonija» uzaicina uz savu tradicionālo koncertu-balli sestdien plkst. 9 vakarā.» Un tā joprojām. Es jūs lūdzu, vai jūs varat to iedomāties? Un viens mērķīts cēlāks par otru! Uz kuru sapulci tu iesi, uz kuru ne? Kuru mērķi tu pabalstīsi, kuru ne? Priekš pažarnieku karoga svētkiem vajadzīgas vismaz 24 stundas, priekš studentu balles jāgatavojas mazākais uz divām dienām, — tā jau iepriekš iekārto savas darīšanas, ka uz divām dienām nebūsi runājams. Nu, tad, lūdzu, izrēķināt — vai tas ir vienam cilvēkam iespējams?

V ē v e r i s. Jūsu stāvoklis tiešām grūts.

B l ā z m a. Jums tas izliksies smieklīgi, bet lieta ir nopietna. Un te nu nāk mūsu jaunie karstgalvji līdz ar Vēveri priekšgalā un ņemas mūs nozākāt: mums neesot uzskatu, mums neesot ceļu mērķu, mēs nekā nedarot. Es gribētu zināt, kurš no jums vēl tā uzpurējas sabiedrības un tautas labā?

C i n ā t s. Tās tak tādas nastas, kuras mēs uzņemas labprātīgi, un tur mēs nekādu atlīdzību un atzinību negaidām.

B l ā z m a. Atlīdzību?! Ko tu runā par atlīdzību! Vienīgā atlīdzība ir tā, ka tev mūžam visur jāpiemaksā klāt, mūžam jāizliek! Ak, ko tur nu runāsim! Un tam visam klāt vēl bankas direktora amats! Tas jau nu tā parasts: bankas direktors, tas mūžīgi tāds grēkāzis un piedauzības akmens, to bez mitēšanās izzobo, ar to neviens nav mierā. Bet vai jūs arī zināt, ko nozīmē latviešu bankā būt par direktoru? To jūs nezināt, jo, kad jūs to zinātu, tad tā nespriestu. No agra rīta jau telefons

skan vienā skanēšanā: vienam tur mazs vekselēns, — vai nevarētu parunāt? Kur un kad? Otram obligācija — tā un tā, vai nevarētu parunāt? — kur un kad? — vai nevarētu mājās noiet? Trešam — vai nevarētu par kādu tūkstoti kredītiņu paaugstināt? Un, kad tu izej uz ielas, tad tev no visām pusēm tā vien skan: labrīt, Blāzmas kungs! labrīt, Blāzma! Un katrs tevi aptur uz ielas: vienam tas un otram tas; ar vienu tu iegriezies pie Rudziša, ar otru pie Andersona, ar trešo Stūra krogā, ar ceturto Automātā, ar piekto pat Romas pagrabā. Tev ir jāiesāk ar vienkāršu stojaku un Stricki un jābeidz ar kafiju un benediktīneri un pat šampanieti. Pamēģini tik kādam atteikties, tad tūliņ kliegs: Blāzma ir ticis par direktoru, Blāzma ir palicis lepns. Un tad nu nāk valdes sēde bankā. Lai tu arī būtu labāks kā cilvēks, vai tu vari atcerēties, ko solīji Pēteram, ko Jāņam, ko Kalniņam, ko Lejiņam, ko šim, ko tam? Daža laba vārdu tu nemaz lāgā nezini. Zini, ka pazīstams cilvēks, bet nezini, kā sauc. Bet tad nu, lūdzu, izvedat visu pa godam galā! Ak, mīlais Vēveri, jums viegli par visu to runāt un uzkraut mums pārmetumus, bet, kad pats būtu mūsu ādā, tad runātu citādi.

Vēveris. To visu var paveikt tikai nesalaužama enerģija un izturība. — Bet, paldies dievam, šis īpašības mēs esam pietiekošā vairumā mantojuši no saviem senčiem.

Cināts. Vēvera kungs to gan laikam negribēs noliegt, ka mēs tiešām pēc labākās saprašanas strādājam tautas un sabiedrības labā. Mūsu cēlos mērķus viņš gan negribēs noliegt, tikai viņš varbūt tuvotos šiem mērķiem pa citiem ceļiem. Protams, politikas jautājumos mēs gan laikam nevarētu saprasties...

Blāzma. Arī ar to politiku nav nemaz tik traki. Viņi pārmet mums, ka mūsu tautiskā partija slēdz kompromisu ar vāciešiem. Labi. Mēs esam šo kompromisu

noslēguši. Labi. Bet kādēļ? Nu, protams, tādēļ, ka mēs skatāmies uz lietām ar aukstu prātu; mēs vēl nevaram iekļūt pilsētas domē bez kompromisa, vai tad lai mēs labāk tur nemaz neejam? Apmierināsimies pagaidām ar to, cik mums dod līdz tam laikam, kad būsīm tik stipri, kad varēsīm paņemt paši visu. Vācieši mums skaidri apsolīja tik un tik daudz domnieku vietas. Man personiski ir domnieka vieta piedāvāta. Kāpēc mēs lai atsakāmies? Kāpēc mēs par šo piedāvājumu lai neapsolāmies balsot par vācu kandidātu? Lūdzu! Ar vislielāko prieku! Bet vai patiesībā arī balsojam, tas ir cits jautājums. (Smejas.) Nu, ja gribat, es jums atklāšu noslēpumu, bet jums jāapsolās, ka to neizpauđīsāt. — Vai zināt, kad tur nu bija tā zīme jāraksta, tad mani sāka viena iekšķīga balss runāt: klausies, Blāzma, — vai tu esi dulns? Ko tu gribi darīt? Tu gribi vēlēt vācieti un nedosi savu balsi tautiešiem?! Rauj velns visus kompromisus! Vai kāds to zina, kam tu esi savu balsi nodevis? Dod tak tautiešam! Un es atzīstos: es nevarēju šai iekšķīgai balsij pretim pastāvēt, es nodevu savu balsi tautiešam. Un varu jums likt savu galvu ķīlam: citi darīja to pašu. Mūsu tautas mīlestība tak iet pāri visiem kompromisiem.

C i n ā t s. Jā, tur nu gan Blāzmmam pilnīgi taisnība. Kaut gan par tādām lietām patiesībā nevar atklāti runāt, bet man arī jāatzīstas: es darīju gluži tāpat kā Blāzma.

B l ā z m a. Ak, mani mīliši, kad mūsu jaunajiem būtu vai desmitā daļa no mūsu sirsnības! E, ko nu par to runāsim! Klausies, Cināt, kas tur īsteni bija par lietu? Kāpēc tu mani sauci? To vajadzēja agrāk nodarīt, ka tiek miers. Ja lieta ir laba, es pretim nerunāšu. Lai Pūce uzraksta protokolu, un lieta nodarīta bez kādiem gariem pātariem.

C i n ā t s. Šī lieta zīmējas uz mūsu biedrību. Mēs taču drīzumā svinēsim savas biedrības pirmos gadāsvētkus...

B l ā z m a. Nujā, nu, svinēsim! Mans priekšlikums

tāds: pie goda mielasta vajaga ēšanu šķirt no dzeršanas. Galda karts ēdieniem vien nedrīkst būt dārgāka par 1 r., — dzērieni, protams, par sevi, lai katrs dzer, ko grib un cik grib. Tad tu redzēsi, cik kupla būs piedalīšanās.

C i n ā t s. Tas šē tomēr nav galvenais. Mēs taču nevaram izrīkot vienīgi nenožīmīgu goda maltīti. Tas runātu pretim mūsu biedrības cēliem mērķiem. Mums jāsavieno patīkamais ar derīgo. Mēs gan nevarēsīm runāt tam pretim, kad, piemēram, Vēvera kungs atrod, ka mūsu biedrība iestigusi sīkumos.

B l ā z m a. Nujā, Vēveris mūsu biedrību neatzīst.

C i n ā t s. Nē, nē, tā tas nav. Es piekritu Vēvera kungam, mēs tiešām neesam vēl nekā izdarījuši. Bet mums ir jādara! Te nu Vēvera kungs vedamani uz labām domām. Vēvera kungs ir atklājis lielisku mūzikas talantu, mūsu tautieti, kuram tik grūti apstākļi, ka tas nevar savas lielās dāvanas izkopt.

B l ā z m a (*ātri pārtrauc*). Atkal jau jāzīmē! To jau es domāju! Nē, nē, sitat mani vai zemē, vairāk kā piecieku es nedodu.

C i n ā t s. Nē, te ir pavisam cita lieta, ļauj tak man izrunāt. Mūsu biedrības dižais pienākums ir pabalstīt šo jauno talantu, un tādēļ mēs varētu līdz ar mūsu biedrības gadasvētkiem sarīkot lielu koncertu par labu šim jaunajam talantam.

B l ā z m a. Pilnīgi piekritu, lieta ir laba, bet to es jums gan saku, pirms ko darāt, pārbaudat un apsverat to jaunekli, vai viņš ir šī pabalsta cienīgs.

C i n ā t s. To mēs nevaram. Šis jaunais cilvēks ir tik kautrīgs un atturīgs, ka viņš negrib nekādu pabalstu pieņemt. Mēs nedrīkstam pat viņa vārdu minēt.

B l ā z m a. Nu ir riktīgi! Kas tad šis tāds ir par grāfu?

C i n ā t s. Nē, nē, to mēs nevaram. Mums pilnīgi jāpalaucas uz Vēvera kunga spriedumu. Es domāju, par

Vēvera kunga novērtēšanas spējām mums nav iemesla šaubīties.

Blāzma. Man vienalga, rīkojat, ko gribat, es jau savu artavu ziedošu, lai gan, vispār ņemot, man jāsaka, ka es šinīs pabalsta lietās esmu kļuvis ļoti atturīgs. Man ir šai ziņā bijusi nelaimīga roka. Cik studentiem es neesmu izpalīdzējis, bet lielākā daļa no viņiem nav nekā izstudējuši; cik rakstniekus un māksliniekus es neesmu pabalstījis grūtā brīdī un aizdevis tiem ceļanaudu, bet vēlāk ir pa lielākai daļai izrādījies, ka viņiem nav nemaz šāda grūta brīža bijis un viņi nav nekur braukuši, bet to naudu vienkārši nodzēruši. Tagad es no tādiem privātiem pabalstiem pēc iespējas atturošs, bet dotu tikai tad, kad uzaicina kāda lielāka biedrība jeb caur avīzēm. Tad es zinu, kur mana nauda paliek. Par tādu rakstnieku jeb mākslinieku, kamēr viņš dzīvo, nevar nekā liela dot. Cik daudz viņi savā laikā neapsola, bet pa lielākai daļai tur nekas labs neiznāk, viņi pievil mūsu cerības. Un, ja nu tiešām tur ir bijis kas labs, tad to var redzēt tik pēc nāves, kur visa viņa darbība stāv pilnīgi pabeigta un noslēgta mūsu priekšā. Tad mēs zinām, kas tur ir bijis un kā tur nav bijis. Un, ja tur tiešām ir kas bijis, ja viņš tiešām ir mūsu tautas labā ko darījis, labi, tad godināsim viņa piemiņu, celsim tam pieminekli, lai to piemin bērnbērni. Jo mēs nomirsim un mūsu vietā nāks citi un arī nomirs, bet tāds piemineklis paliek. Tādēļ es vismīļāk ziedoju priekš pieminekļiem. Tur ar lielāko prieku, cik tik jūs gribat. — Bet, kā teikts, es nerunāšu nekad pretim, ja tas tiešām vajadzīgs un ja to atzīst avīzes. Lūdzu! Mūsu biedrība šo vakaru sarīkos un sarīkos viņu lieliski! Ko tur vēl daudz runāsim, noraksta, kad pieņemts, un uzdod, kam jāriko.

Vēveris (*pieceļas un sniedz Blāzmas ar mākslotu sirsniņu roku*). Blāzmas kungs, atļaujiet man spiest jūsu roku! Jūs tiešām esat smalks cilvēks!

Blāzma (*viņa roku kratīdams*). Es jau nu gan nezinu, vai tu tikai negribi mani izāzēt un vai tu to saki no sirds, bet vienalga: es to ņemu par pilnu nopietnību. Klausies, mīlais Vēveri, — vai tad mēs tiešām nevaram cik necik saprasties? Vai tad mēs tiešām nevaram atrast tādu lielu mērķi, ap kuru mēs visi varētu vienoties un kopā strādāt? Vēveri, saki tu man — vai tas tiešām nav iespējams?

Vēveris. Man gandrīz jāsāk ticēt, ka tas nav neiespējams. Man liekas, ka mēs esam jau vienu tādu mērķi atraduši, pie kura vismaz mēs trīs varēsim saprasties, es domāju to mērķi, ka mēs pabalstīsim to jauno talantu.

Cināts. Zināms, ka mēs viņu pabalstīsim, tik tiešām, ka mani sauc par Cinātu!

Blāzma. Klausies, Vēveri, nu es jūtu, ka iz tevis sāk runāt sirsnība! Man liekas, mēs sapratīsimies gluži labi, kad tikai mācīsimies viens otru pazīt. Mīlais Vēveri, mēģināsim saprasties! Mīlais, mēģināsim — nāc, sabučosimies!

Vēveris. Es bučošanos neatzīstu, bet (*sniedz viņam ar meklētu sirsnību roku*) še jums mana roka, mēģināsim, redzēs, kas tur iznāks.

Blāzma (*drusciņ apvainots*). Nujā, tik lielu sirsnību tu vēl nevari iedomāties. Nu, es apmierinos arī ar tavu roku. (*Krata tam roku, tad saka Cinātam.*) Cināt, brāl, sabučosimies vismaz mēs abi! Man liekas, mēs esam pašlaik izdarījuši svarīgu darbu.

Cināts (*apkampj jūsmīgi Blāzmu*). Nu, sabučosimies mēs, vecais draugs! Mēs taču esam arvienu sapratušies un sapratīsimies arī uz priekšu. (*Bučojas.*)

Blāzma (*no apkampiena atraisīdamies*). Nu jau gan ar kapiju vien neiztiksi!

Priekšgars.

OTRAIS CĒLIENS

Tā pate dekorācija. Kādu laiku vēlāk. Biedrības biroja durvis stāv plaši atvērtas vaļā. Cināts staigā starp kabinetu un biroju ar pierakstītām papīra lapām rokā un mātās no galvas runu gadasvētkiem.

Cināts (ieskatās manuskriptā un tad atkārti vairāk reiz no galvas, pie kam sevišķi uzmanīgi pa zilbēm izrunā svešvārdus; pēc tam lasa tālāk; atkārti atkal un pēc brīža mēģina atcerēties iepriekš iekalto; kad atmiņas spēja neklausā, Cināts piktojas un sit sev ar manuskriptu pa pieri un sāk iekalt atkal no jauna. Pie mazākā blakus trokšņa Cināts grūž savu manuskriptu kabatā un mēģina izlikties vienaldzīgs). Jā, mani kungi un dāmas, šādi lieli ideāli, šādi cēli mērķi radīs plašākas perspektīvas un tālākus horizontus, un uz šādiem pamatiem varēs visas naidīgās grupas un šķiras vienoties un saprasties. Tāpēc mūsu *ce-te-rum cen-se-o* lai arvien ir, un vēlreiz to lai atkārtojam: latvieši, mums jātop reiz vienprātīgiem! Uz tādas platformas ir stāvējuse (*biedrības vārdu izrunā ātri un pie atkārtošanas saka tikai pirmos un pēdējos vārdus, visu pārējo nesaprotami norūc*) Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrība, un uz tās viņa stāvēs arī uz priekšu. Tādēļ, cienījamie viesi un biedri un godājamās dāmas... (*Telefons zvana; Cināts satrūkstas un ieogrūž manuskriptu kabatā, tad iet pie telefona un runā.*) Hallo! Jā! Še Cināts! Kā! Jā, jā, arī biedrības birojs. Biļetes? Lūdzu, lūdzu, dabūjamas vēl visās vietās. Vai jums varētu piesūtīt? Nē. Nu, lūdzu, lūdzu! Sveiki! (*Noliek telefona trūbu. Izvelk manuskriptu un sāk atkal memorēt.*) Jā,

mani kungi un dāmas, šādi lieli ideāli, šādi cēli mērķi utt. (*Pēc brīža zvana atkal telefons. Cināts paslēpj manuskriptu un iet pie telefona.*) Jā! Hallo? Was? Confetti? Wie? Lūdzu, runājat va latviski! Jā. Vai mums būs vajadzīgs? Protams, ka mums būs vajadzīgs! Tā — nujā — — tas jau ļoti jauki, bet cik jūs rēķināt pudā? — Hm, vai tas nav drusciņ par dārgu? — Tā! — — Nu, pienākat biedrības birojā. Jā, jā. Ardievu! (*Noliek telefona trūbu un sāk atkal memorēt.*) Jā, mani kungi un dāmas, šādi lieli utt.

Pēc brīža slēdz āra durvis. Cināts ātri ieogrūž manuskriptu kabatā un ieiet kabinetā; tur viņš sāk vienaldzīgi darboties ap grāmatām uz galda. No āra ienāk Anna, pakām apkrāvusies. Pakas noliek uz galda un pate iziet priekšnamā novilkt virsdrēbes; tad viņa atkal ienāk kabinetā. Cināts nāk iz biroja Annai pretim.

C i n ā t s. Pa telefonu apjautājās, vai mums nevajadzēšot konfeti. Piesola par mērenu cenu.

A n n a. Ir jau par vēlu: konfeti esmu jau nopirkuse. Ak tu kungs! Šodien esmu tik daudz skrējuse apkārt izrīkojuma dēļ, ka tiešām nemaz vairs nejūt, vai kājas ir klāt jeb nav. (*Nosēžas un pūš.*) Ienes tās pakas birojā. Pēc dāmu komitejas sēdes mēs gribam pašas pildīt konfeti maisiņus. Iznāk taču nesalīdzināmi lētāk, kad pērk konfeti ar svaru un paši pilda maisiņus, nekā gatavus maisiņus pērkot. (*Cināts ienes pakas birojā.*) Es gribētu zināt, kāda pateicība mums tiks par mūsu pūlēm un skriešanām? Vai pateicība nebūs tā, ka vēlāk mūs vēl labi izblamēs pa laikrakstiem?

C i n ā t s. Neviens sabiedrīks darbinieks nedrīkst ķerties pie darba ar to nolūku iegūt kādu atmaksu. Labākā atmaksa mums ir apziņa, ka mēs esam kalpojuši cēliem mērķiem.

A n n a. Bet tu, kā man liekas, sēdi mājās gluži godīgi, rokas salicis, un nedari nekā, kaut gan izrīkojuma diena jau tepat pie durvīm.

C i n ā t s. Tas tev tikai tā izliekas, ka es nekā nedaru. Man bija daudz ko pārdomāt un ko sagatavot šīsdienas valdes sēdei.

A n n a. Ak, kaut šī izrīkojuma diena būtu jau garām un mēs tiktu atkal mierīgā, ikdienišķā dzīvē iekšā! Tas viss jau tā apnicis!

C i n ā t s. Man prieks, ka mums izdevās tik viegli pierunāt Lidu, lai viņa iet izrīkojumā pie puķu galda par pārdevēju. Es biju tīri pārsteigts, kad viņa bez mazākām ierunām apņēmas. Tāpat arī Pauls apņēmas uzstāties ar dažiem vijoļu gabaliem. Būtu jau arī tīrais skandāls, ka mūsu bērni atrautos no tā izrīkojuma, kuram mēs nododamies ar visu sirdi un dvēseli! Kā mēs to pasaulei izskaidrotu?

A n n a. Un Pauls tomēr paliek pie sava nodoma, viņš iestāsies konservatorijā. Vai nu man nav taisnība?

C i n ā t s. Pēc tam kad viņš man paziņoja savu galīgo apņemšanos iestāties konservatorijā, neesmu vairs ar viņu par to runājis un arī nerunāšu.

A n n a. Vajadzētu taču mēģināt...

C i n ā t s. Es tur neko nedarīšu. Vecāki nedrīkst padoties bērnu untumiem. Ja mēs reiz piekāpsimies, tad pazaudēsim pilnīgi varu par viņiem. Gan viņš jau pa ziemsvētkiem atgriezīsies atpakaļ. Tā iztikšana «pašu spēkiem» nav nemaz tik viegla.

A n n a. Es gan neceru, ka viņš atgriezīsies.

C i n ā t s (*iekaist*). Nu, tad nava arī vajadzīgs. Es esmu savu sirdi tiktāl nocietinājis, ka panesīšu to. Ak, es tevi lūdzu par šīm lietām labāk ar mani nemaz nerunāt, ja tu negribi sabojāt manu labo garastāvokli! (*Issklusuma brīdis. Cināts staigā pa istabu apkārt, tad apstājas un izvelk no kabatas avīzes izgriezumu.*) Tas Vēveris ir par mūsu vakaru uzrakstījis ļoti sirsnīgu aizrādījumu. Esmu tagad Vēveri mācījies pazīt, un man

jāsaka, viņš nemaz nav tik slikts cilvēks, kā viņu izkiedz. (*Ieliek izgriezumu rakstāmgalda atvilknē.*)

A n n a. Todien, kad viņš bija pie mums uz kapiju, viņš man gluži labi patika: viņš ir diezgan pieklājīgs, prot pietiekoši uzvesties un prot arī parunāt, kaut gan šur tur var cauri manīt drusku neveiklības, bet tad taču nevajag aizmirst, kādās aprindās viņš visu laiku grozījies un ka viņam nav bijis izdevības satīties labākās aprindās.

C i n ā t s. Nu, par šito ārējo glaunumu es nedodu ne graša! Protams, nevar ar pirkstiem izņemt gaļas gabalu no šķīvja, bet tas lielais ārīgais smalkums nav itin nemaz vajadzīgs. Galvenā lieta ir sirsnība. Kam sirsnības trūkst, tas neder nekur ar visām savām manierēm. Bet mēs te kuļam tukšus salmus, kur taču mums šodien divas sēdes priekšā. Stāsimies labāk pie darba.

A n n a. Kā tu domā: vai dosim šodien visiem kapiju?

C i n ā t s. Kapija jādod, bez kapijas nevar laist projām. Mums taču sēdes nemaz tik ātri nebeigsies.

A n n a. Es nemaz nevaru saprast, kādēļ taisni mums vajaga pastāvīgi gāzties tādās liekās izdošanās? Desmit, piecpadsmit cilvēkus padzirdīt ar kapiju, tā nemaz nav tik nieka lieta. Kad jau nu būtu kapija vien, bet jādod taču arī uzkožamie. Un tad Blāzma vēl beigās nekautenas pats pieprasīt liķieri.

C i n ā t s. Ko tur nu var darīt! Man taču ir jānes lielākas nastas, es esmu biedrības priekšnieks. Ja reiz esmu šo godu pieņēmis, tad jānes arī upuri. Īpaši tagad vēl, priekš gada sapulces, nevaram skopoties.

A n n a. Vai Blāzma un Rumpīts tāpat nestāv biedrības goda amatos, kāpēc tie nekad pie sevis neuzaicina? Tie zina it labi, ko tas maksā pa godam uzņemt tik un tik daudz cilvēku, tāpēc no tam izvairās. Vēl vakar es satiku Blāzmieni ar meitu. Tad jau nu ar tik saldu mēlīti man jautā: «Kāpēc jūs nekad neatnākat pie mums?»

Atnākat taču kādu vakaru!» Man jau tīri vai mute vērās vaļā un gribēju viņai pateikt: «Ko tad es tur nu aiziešu, vēl jau neesmu atspirguse no tavām sliktām desiņām un taviem kāpostiem, ar kuriem tu mums visiem pēdējo reizi sabotāji māgas.» Kā jau tas Blāzma pats ieradis tikai no citiem skatīties, gluži tāda ir arī viņa pate. Jā, kad atnāk pie mums, tad nezin vien, ko izvēlēties.

C i n ā t s. Lai nu, lai, Ann, vai nu mēs tādēļ izputēsim! Mēs jau varam tikai priecāties, ka neesam tādi kā viņi. Kapija šodien jādod tā kā tā.

A n n a. Es saku, tas mani var tā krenķēt! Ej vien tad nu un nes mājā par kādu rubli saldo maizi un par rubli pusotra kūkas, ej tik un gādā visu uz to labāko, jo nevar taču arī blamēties. Un tad tev par tavu labo sirdi vēl jādzird otrā dienā visādas tenkas. Kā tur Šenbergiene bij plātījusies viņreiz pie Kalniņiem: viņa esot pie Cinātiem no tās dedzinātās miežu sulas pavisam apreibusi. Un to drīkst teikt par mani, kur es dodu gandrīz pavisam tīru kapiju un tikai uz piecām karotītēm ņemu vienu karotīti cigoriņu...

C i n ā t s. Ak mīļā, vai tad tu nu pasauli izmācīsi!

A n n a (*savaldās*). Papriekšu tak noturēsim sēdes?

C i n ā t s. Kā tad, papriekšu noturēsim sēdes. Bet nu ej, citādi sāks jau rasties dāmas, un tad tu nevarēsi vairs neko sarīkot. (*Izbīda Annu viegli pa labi.*)

A n n a. Es jau eju. (*Anna iziet.*)

Cināts nāk atpakaļ un apdomīgi izvelk savas runas manuskriptu no kabatas, grib sākt mācīties, bet tad lietu pārliet citādi, iebāž atkal manuskriptu kabatā un arī aiziet pa labi. Acumirkli skatuve paliek tukša, tad no labās puses nāk Pauls un Lidija.

P a u l s. Vai tu redzēji, cik vienaldzīgi tēvs man pagāja ēdamistabā garām? Ak, kaut jel tiktu drīzāk projām, šāds stāvoklis ir tiešām nepanesams! Kā ēnas mēs slīdam viens otram garām ar rūgtumu sirdī...

Lidija. Ko tur lai dara, mīļais Paul! Šāds lāsts vajā daudz ģimenes un šķir bērnus no vecākiem. Kā gan mēs lai saprotamies, kad esam no divām dažādām pasaulēm, kuras viena otru apkaro? Kad nu mēs reiz esam izauguši laukā no tā sīkā, šaurā aplociņa, kurā iežogota visa mūsu apkārtnē, tad mēs vairs nevaram liekties atpakaļ uz zemi. Te jānāk lūzumam.

Pauls. Vismīlāk es brauktu jau šodien pat projām.

Lidija. Mēs nevaram vēl braukt ne šodien, ne rīt; mums jānogaida lielais labdarības vakars. Es pilnīgi piekritu Vēverim, ka šķiršanos nevajaga bez iemesla paasināt. Tēvs to arī nav nemaz pelnījis. Viņš jau nav tik slikts, viņš tikai ir ļoti patmīlīgs un godkārīgs. Ko tur lai dara, labot viņu vairs nevar. Viņš pats ir savā mūžā no šīm savām ļaunām īpašībām visvairāk cietis. Darīsim sestdien pacietīgi visu, ko mums liks: tu spēlēsi un smaidīsi, kad viņi izrādīs tev savu piekrišanu, es centīšos būt laba puķu pārdevēja un mierīgi panesīšu, kad manas biedrenes skatīsies uz mani šķībi. Svētdienas rītā mēs aizbrauksim. Brauksim ar rīta vilcienu, tad mēs nonāksim Petrogradā istā laikā.

Pauls. Vajadzēs tikai vēl parunāt ar Teodoru, vai viņam būs iespējams līdz tam apgādāt naudu.

Lidija. Viņš saka, ka naudas jautājums esot kārtībā. Un uz Teodoru tu vari pilnīgi paļauties. (*Atskan āra zvans.*) Laikam sāk jau sapulcēties biedrības darbinieki; ej ielaid tos, Paul; es iešu projām, man nav ne mazākās vēlēšanās ar šiem cilvēces labdariem satikties.

Lidija aiziet pa labi; Pauls iet priekšnamā un atver āra durvis. Ienāk
Vēveris.

Pauls (*priekšnamā*). Ak tu tas esi, Teodor! Mēs domājām, ka sāk jau sapulcēties biedrības darbinieki.

Vēveris (*jau pie kabineta durvīm*). Man vajadzēja pirms sapulces satikt vēl tavu tēvu. (*Ienāk abi, Teodors*

apņēmis Paulam roku ap vidu.) Nu, manu zēn, tev gan droši vien ir jau lampu drudzis?

P a u l s. Man pašam gan ir ļoti nemierīgs prāts, bet mans skolotājs mani arvienu mierina un drošina, ka man neesot ne mazākā iemesla uztraukties, es eksāmenu nolikšot.

V ē v e r i s. Par to arī es nešaubos, un es nedomāju lampu drudzi šī iemesla dēļ. Pirms eksāmena tev vēl priekšā cita uzstāšanās: tev būs Latviešu Garīgās un Laicīgās Labklājības Veicināšanas biedrībā jāstājas latviešu tautas krējuma priekšā, un no šīs uzstāšanās atkarāsies tavs nākamais liktenis «latviešu tautā»; vispirms gan tas, vai tevi kā jaunu konservatoristu uzaicinās «lielajos labdarības» un citos «labākos» izrikojumos.

P a u l s. Uz to gan man maz ko cerēt, jo tēvs šo manu uzstāšanos nekādā ziņā nepabalstīs, un viņam taču visos šādos izrikojumos liels vārds.

V ē v e r i s. Uz tēva pabalstu maz ko cerēt. Bet tomēr, neskatoties uz visiem nelabvēlīgiem apstākļiem, tavas šances pie «latviešu tautas» ir lielas. Cik neatzinīgi un auksti «latviešu tautas labākā daļa» pret tevi izturēsies pirmā laikā, kamēr tu būsi vēl maziņš, niecīgs cilvēciņš, tikpat karsti šī «tauta» gribēs slēgt tevi savos apkampienos un celt tevi vai debesīs pēc tam, kad tu būsi tiešām ticis pie vārda un slavas. Es šo «latviešu tautas labākās daļas» vienkāršu psiholoģiju ļoti labi pazīstu. Bet mēs (*skatās pulksteni*) nevaram šē ilgi kavēties, ir jau pienākuse tā stunda, kad jāiesākas biedrības valdes un dāmu komitejas sēdēm. Es gribētu labprāt izvairīties no satikšanās ar visām šām lāga dvēselēm, tāpēc ej un pasauc tēvu, man ar viņu vēl pirms sēdes jārunā.

P a u l s. Tēvs ir mājās, ja vēlies, es varu viņu tūlīt pasaukt.

Vēveris. Esi tik labs.

Pauls aiziet pa labi. Vēveris paliek acumirkli viens. Izvelk no kabatas avīzi un lasa. Pēc brīža no labās puses iestaidzas Cināts.

Cināts (*steidzas Vēverim klāt un krata tam sirsnīgi roku*). Sveiki, Vēvera kungs! Piedodat, ka jums bij jāgaida, bet man tiešām nebija ne jausmas, ka jūs esat atnākuši.

Vēveris. Nekas, Cināta kungs, es negarlaikojos. Atnāku pie jums apjautāties par labdarības vakaru.

Cināts. Viss ir kārtībā, Vēvera kungs, atļauja dabūta, zāle un mūzika nolīgta, arī spēki ir visi jau norunāti (*ne labprāt to saka*). Arī mans dēls tur piedalīsies... Tagad mēs visi ar lielu aizraušanos strādājam pie vakara sagatavošanas. Esmu pilnīgi pārliecināts, ka vakars izdosies lieliski.

Vēveris. Man prieks to dzirdēt. Arī es no savas puses esmu pēc iespējas rūpējies par vakara labu izdošanos. Šīsdienas avīzē esmu ievietojis par izrikojumu pirmo atzinīgo atsauksmi. Arī uz priekšu gribu vēl rakstīt.

Cināts (*laimīgi*). Lasīju jau. Ļoti pateicos par jūsu uzmanību. Es taču esmu arvienu teicis, ka mums, sabiedrības darbiniekiem, jāiet roku rokā, tikai tad var izvest lielus nodomus sekmīgi galā. Vai zināt, šim mūsu labdarības vakaram ar lielu sirsnību piekrita visi biedrības valdes locekļi un arī dāmu komiteja, neviena balss nebij pretim. Un kā tas arī citādi varēja būt?! Kurš tad gan uzdrošināsies uzstāties pret šāda cēla mērķa pabalstīšanu! Jums tik vajadzētu redzēt, ar kādu sajūsmu mūsu dāmas iepriekš izplata biļetes un kā biļetes pērk! Mana sieva viena pate būs jau vairāk par piecdesmit biļetēm pārdevuse. Un tur jau arī nav ko brīnīties: mums tik ļoti daudz pazīstamu, un, kad mūsu dāmas kādam biļeti piedāvā, kurš tad uzdrošināsies atteikties,

it īpaši tādā izrīkojumā, kurš nāk par labu tik cēlam mērķim (*smejas omulīgi*). Tur nedrīkst ne čīkstēt, un velc tik maku laukā.

Vēveris. Mums būtu vēl pāra vārdu jāparunā par pašu vakaru. Kā jūs domājat rīkoties ar atlikumu?

Cināts. Valde ir šo lietu pilnīgi uzticējuse man. Un es no savas puses to atkal uzticu jums. Es jums izmaksāšu atlikumu no šī izrīkojuma, darat ar viņu, ko gribat (*apjucis iesmejas*). Vienīgais, ko es gribētu lūgt varbūt: jums iespējams avīzē kvītēt par to, ka esat priekš tāda un tāda labdarīga mērķa caur mani no mūsu biedrības saņēmuši tik un tik. Tas, redzat, tikai mūsu biedrības dēļ, lai tauta redz, ka mūsu biedrība tiešām ko dara.

Vēveris. Ļoti labi, Cināta kungs. Es uzņemšos vidutājību starp jums un pabalstāmo. Es par šo naudu izdošu jums kvīti un kvītēšu arī laikrakstos. Pēc tam es jums gādāšu arī kvīti no tās personas, kuru mēs gribam pabalstīt, kad būšu šo naudu izsniedzis tam, kam viņa nolemta. Varbūt man izdosies pierunāt šo jauno cilvēku, lai arī viņš atklāti par naudas saņemšanu kvītē. Šī bērnišķīgā kautrība jāpārvar!

Cināts. Man tur nebūtu nekas pretim, man tas būtu pat patīkami, bet es uz to neuzstāju. Es pilnīgi uzticos jums, rīkojaties tā, kā jūs atzīstat par labāko.

Vēveris. Labi. Es gan nedomāju, Cināta kungs, ka mums šinī jautājumā varētu būt domu starpība, tomēr man būtu ļoti patīkami, kad jūs man no biedrības puses izdotu rakstu, ka atļaujat man atlikumu izsniegt zināmam mērķim. Redzat, tas tikai tādēļ, lai vēlāk nav jādzird pārmetumi.

Cināts. Ak, Vēvera kungs, vai nu par to var maz runa būt! Bet, ja jūs to vēlaties, es jums šo rakstu labprāt izdošu. Ar lielāko prieku! Es viņu jums tūliņ uzrakstīšu.

Vēveris. Esat tik laipni.

Cināts ņem papīru un raksta. Kad raksts jau gandrīz gatavs, atskan āra zvans. Cināts to neievēro. Jēte nāk caur priekšnamu un atver durvis. Pa tam Cināts rakstu salocījis un pasniedz to Vēverim.

Cināts. Tā. Lūdzu, Vēvera kungs.

Vēveris. Ļoti pateicos. Bet tagad atļaujiet, ka atvados; tur sāk ierasties jūsu biedrības darbinieki uz sēdi, un tad es negribētu traucēt.

Priekšnamā jau ienācis Rumpīts. Viņš izgērbjas un sarunājas ar Jēti.

Cināts (*Vēverim*). Kas tur nu par traucēšanu! Gluži otrādi, mums būtu patīkami, kad jūs paliktu un varētu mums šur tur ar padomu piestāvēt.

Vēveris. Es tomēr labāk iešu.

Cināts. Nu, kā jūs vēlaties, nedrīkstu jūs aizkavēt.

Vēveris grib jau atvadīties, bet pa tam Rumpīts jau ienācis kabinetā. Viņš sasveicinās ar Cinātu un auksti palokās pret Vēveri.

Cināts. Kā liekas, kungi nav pazīstami? Nu tad atļaujiet, ka iepazīstinu: mūsu biedrības darbinieks Rumpīša kungs, žurnālists Vēvera kungs.

Kad Cināts sauc Vēvera vārdu, Rumpīts atkāpjas vienu soli atpakaļ un uzskata pārsteigts Vēveri; beidzot tomēr sniedz Vēverim roku.

Rumpīts. Ak tad jūs esat tas Vēvera kungs?! Ahā! Nu, ļoti patīkami, ļoti patīkami! Esmu par jums jau dzirdējis. Jūs piederat pie opozīcijas? Jā? Un, cik zinu, viens no jūsu galveniem mērķiem ir nobīdīt pie malas un pat iznīcināt biedrības, kā teikt, to veco, tautisko pamata kapitālu?

Vēveris. Man nav nekad bijis nolūks kādu iznīcināt. Un tas man arī nemaz nav iespējams. Man nav tādu nāvīgu ieroču, kuri vajadzīgi priekš iznīcināšanas. Tie ieroči, ar kuriem es cīnos, ir pavisam nevainīgi: es cīnos ar spalvu rokā.

Rumpīts. Ar sarūsējušu spalvu var itin viegli asinis sagiftēt.

Vēveris. Nav tik briesmīgi, cienījamais Rumpīša kungs. Atzīstos, omulību, to nu gan ļoti bieži traucē ar spalvu, bet tur nu nevar nekā darīt.

Rumpīts. Es atzīstu arī opozīciju un pilnīgi piekřītu tam, ka opozīcijai vajaga būt, bet tad opozīcijai vajaga būt lietišķai; opozīciju tikai opozīcijas dēļ — to es neatzīstu.

Vēveris. Tiešām ļoti bēdīgi, ka opozīcijai ir bijis līdz šim jāiztiek bez jūsu atzinības.

Rumpīts. Man tika pat teikts, ka jūs esat kādā no saviem artiķeļiem ironiski pieminējuši manu vārdu. Jums, mans kungs, ir labi zināms, ko es esmu tautas labā darījis un ka es visās Latvijas malās esmu cīnījies par savu devīzi: latvieši, dibināt biedrības! Vai jūs šai manai devīzei varat nepiekrīst?! Pie šīs mūsu pirmās satikšanās varu jums tika dot to labo padomu: esat savu spalvas cīņu karstumā apdomīgāki un nemēģinat par manu sabiedrisko darbību izplatīt melu ziņas un nostādīt mani nepareizā gaismā. Es nepieļaušu, ka ap manu personu bakstās ar spalvām!

Vēveris. Nenēsāju vēl tik stipri palielinošas brilles, ka varētu jūsu sabiedrisko darbību ieraudzīt. Atvainojat, kungi, — neuzdrošinos jūs ilgāk traucēt. (*Paklanās un iet uz priekšnamu. Rumpīts pikti novēršas. Cināts steidzas uztraukts Vēverim pakaļ.*)

Rumpīts (*sauc pakaļ*). Sper viņu ārā!

Cināts (*iedams*). Bet, kungi, kāpēc jūs tā?! Vēvera kungs, nav jau tik ļauni domāts (*izsteidzas priekšnamā*). Vēvera kungs, jūs taču neļaujaties?

Vēveris (*priekšnamā*). Uz to nav ne mazākā iemesla. Atļaujiet man izteikt jums manu augstcienību, Cināta kungs!

Cināts. Bet jūs tak neļaujaties?

Vēveris. Itin nemaz. Sveiki, Cināta kungs.

Cināts. Sveiki, sveiki, Vēvera kungs. Sveiki! Es priecāšos, ja jūs kādreiz atnāksiet! Sveiki! (*Vēveris aiziet, Cināts nāk atpakaļ.*)

Cināts (*ļoti sapīcis*). Es tiešām nesaprotu, kā tu uzstāties?! Tev taču nevajadzēja aizmirst, ka darīšana ar preses priekšstāvi.

Rumpīts. Man jau sen bij liela vēlēšanās satikt šo iedomīgo zelli un viņam krietni sadot, bet nebija izdevības.

Cināts. Kāda tev vajadzība ar viņu kašķēties! Mums ar šiem cilvēkiem tomēr jāsatiek labi. Kāda peļņa tev būs no tam, kad viņš sāks mūs pašus un mūsu biedrību vazāt pa avīzēm?

Rumpīts. Tur es tev nevaru piekrist. Kāpēc mums šiem ļaudīm jāglaimo? Vai viņi mums glaimo? Nebīsimies no viņiem tāpat, kā viņi nebīstas no mums!

Cināts. Ja tu tā runā, tad tev tiešām maz rūp mūsu biedrība. Mēs katrs atsevišķi, kā personas, varam pašam velnam spītēt un ne no kā nebīties, bet ar biedrību ir citādi. Biedrība ir tāda sabiedriska iestāde, kura tikai tad var ar panākumiem darboties, ja sabiedrība ar to simpatizē.

Rumpīts. Mūsu biedrība pastāvēs arī bez tās sabiedrības simpātijām, kuras vārdā grib runāt šādi Vēveri. Mūsu biedrībai jādibinās ar mūsu materiālā ziņā spējīgās sabiedrības daļas simpātijām, un šīs simpātijas biedrībai nevar atraut šādi kungī.

Cināts. Vismaz šai brīdī mums Vēvera labvēlība no svara: viņš mūsu biedrības nākamam izrikojumam ir devis tādu cēlu mērķi, ar kuru mēs varam uzstāties arī plašāko zemāko šķiru priekšā; šo šķiru simpātijas mums tad jau drošākas, ja Vēveris mūsu izrikojumu presē pabalstīs. Mēs nevaram tā noslēgties savās aprindās. Mums jāizpleš sava darbība arī uz zemākiem slāņiem un

jāiegūst viņu uzticība. Cik populāri mēs varam kļūt, ja darbosimies tikai savās aprindās? Tu zini, cik es esmu darījis tautas un sabiedrības labā un cik daudz es vēl gribu darīt. Tāpat es zinu, ko tu esi darījis. Un to zin arī mūsu tuvākie draugi. Bet tas ir par maz, to vajaga zināt visai tautai. Kad tu ej pievakarē pa ielu caur ļaužu drūzmu, tad tu satiec vienu otru, kas tevi sveicina. Šie nedaudzie zina, ka tu esi Rumpīts un es esmu Cināts, un mēs zinām, kas viņi tādi, bet viss raibais ļaužu pūlis paiet mums vienaldzīgi garām. Kāpēc? Tāpēc, ka mēs vēl neesam tik populāri sabiedriski un tautas darbinieki, par mūsu darbību zina tikai pašu mājās. Bet mūsu darbībai vajaga tapt tik plašai un populārai, ka katrs cilvēks tevi uz ielas pazīst, lai gan tu varbūt personiski nepazīsti neviena vai ļoti maz. Un tad garāmgājēji viens otram piegrūž pie sāniem un iečukst ausī: «Vai tu redzēji, nupat pagāja garām Rumpīts, Cināts!» Un nevienam ne prātā nenāk jautāt: «Kas tie tādi ir?» — jo visi mūs pazīst. Ja mēs varam to sasniegt, tad mēs esam īsti tautas darbinieki.

Rumpīts. Tādas lielas godkāribas man nav. Ja tauta mani neatzīs, par ko arī nebūtu jābrīnās, es nebūšu pirmais, kurš nav no pūļa atzīts, bet vēsture atzīs mani un prātīs manu darbību pienācīgi novērtēt. Tu zini, ka mana dzīves devīze ir: latvieši, dibināt biedrības! Es esmu savā laikā nodibinājis 30 biedrības, 6 kopmoderniecības, 10 krājaizdevu kases un 3 savstarpīgās kredītbiedrības. Visu šo biedrību protokolu grāmatās tu vari atrast Rumpīša vārdu. Visās šais biedrībās es esmu ilgāku vai īsāku laiku līdzdarbojies. Šīs biedrības kā tīkls pārklāj visu Baltiju un vieno latviešus uz kopīgu kultūras darbu. Un šai vienībā ir mūsu spēks, ar kuru mēs sev iekarosim nākotni un stāvokli, un pārvarēsim vāciešus. Es gribu zināt — vai šī mana darbība pelna ievēribu vai ne?

C i n ā t s. Kā tu vari runāt par godkārību! Man nepiemīt ne krimslīņa godkārības. Šādu popularitāti es uzskatu tikai kā mērauklu mūsu sabiedriskā darba vērtībai.

R u m p ī t s. Tev jau gan arī zināmā mērā taisnība, bet ar šādiem krasiem zeļļiem kā Vēveris un viņam līdzīgi es pie labākās gribas nevaru kopā strādāt. Kad es atrodos šo cilvēku sabiedrībā un man jānoklausās viņu valodā, tad man rodas tāda sajūta, itin kā es būtu lauku tirgus drūzmā, kur nepieklājīgi, piedzēruši cilvēki, tev garām iedami, iegrūž pa labi un kreisi elkoni sānos un tu nedrīksti ne muti atplest.

C i n ā t s. Ar Vēveri mums būs vēl šinī izrīkojumā darišanas, tāpēc es tevi lūgtin lūdzu izvairīties turpmāk no šādām asām sarunām.

R u m p ī t s. Nu, labi, varu to darīt tev par prieku. Atzīstos, biju par asu, bet es tur neko nevaru darīt, es nevaru savaldīties. Labi, tevis dēļ es esmu gatavs nākošā reizē pret Vēveri atvainoties.

C i n ā t s. No visas sirds tev pateicos. Lietas labā mēs esam nesuši lielākus upurus, šis taču ir tāds nieks! (*Ārā zvana. Cināts skatās pulkstenī.*) Blāzma nāk atkal 20 minūtes par vēlu. Būs ar kādu pusrubli jānosoda. (*Ieiet priekšnamā un atver āra durvis, ienāk Blāzma un Pūce. Priekšnamā.*) Kā tad! Blāzma nāk atkal par vēlu! (*Visi ienāk kabinetā un sasveicinās ar Rumpīti. Pūcem divas lielas grāmatas padusē, ar tām viņš ieiet birojā.*)

B l ā z m a. Ak tā! Blāzma nāk par vēlu! Vai tad jūs domājat, ka man tik vien darišanu! Ko es jau šodien neesmu izdarījis! Kur es jau neesmu bijis! Esmu šodien ar fūrmaņiem vien jau pustreša rubļa nobraucis. Bijām jau šorīt Pārdaugavā namu apskatīt. Tur tāds pusdullis gleznotājs ceļ namu un pieprasījis mūsu bankai naudu būves pabeigšanai. Bet tad nu es gan redzēju, cik

nepraktiski cilvēki ir šie mākslinieki! Viņš to namu uz-
cēlis kā kādu ērmu, kā kādu turku sultāna pili, pavisam
jocīgu, ar diviem torņiem. Es viņam prasu: kur tu tādu
namu liksi, vai teātrī celsi uz skatuves? Tas esot stilā
būvēts. (*Visi smejas.*) Bet kam tev bij būve veltīgi jāsa-
dārdzina un jāceļ divi torņi? — es prasu — vai tu tos
torņus varēsi izīrēt par sešiem rubļiem mēnesī? Priekš
vešas žāvēšanas tev viņi tiešām nebij vajadzīgi! Pilnīgi
pietika ar vienu torni.

Rumpīts. Man tas patīk, ka Blāzma ir caur un
cauri praktisks cilvēks un nekad neaizraujas.

Blāzma. Bet ko tur nu ar tādu dullu nēgi lai iesāk!
Tāpat viņu vairs neizmācīsi. Piespriedām jau ar kādu
daļu no pieprasītā kredīta. Ja nedosi naudas, sāks kliegt,
ka mēs nepabalstām tautas māksliniekus. Vīrs no prieka
tad nu gribēja nezin ko izmaksāt, bet es teicu: labi jau,
labi, kādu citu reiz, man šodien nav vaļas. — Tā jau nu
man vajaga šā izmaksāšanas!

Cināts. Bet kā jums ir paveicies ar biļešu pārdo-
šanu?

Blāzma. Es jau gan laikam būšu pārdevis visvairāk:
kas tik ienāk bankā darīšanās, ātrāk projām netiek, ka-
mēr nopērk biļeti. Man jau būs visas izgājušas.

Rumpīts. Arī es esmu jau visiem saviem paziņām
iesmērējis.

Cināts. Bet nu, kungi, dūšīgi pie darba, mēs jau tā
esam ļoti nokavējušies! (*Iebīda abus birojā. Nāk pats
atpakaļ pie rakstāmgalda.*)

Cināts (*sauc*). Pūce, panākat drusciņ šurp!

Pūce (*nāk iz biroja*). Jā, Cināta kungs, ar ko varu
pakalpot?

Cināts (*paklusu*). Panākat drusku tuvāk! (*Pūce
dara to; Cināts turpina paklusu.*) Klausaties, jūs esat
to runu uzrakstījuši pārāk grūtu, man bail, ka es nesapi-

nos šais svešajos vārdos. Man viņi negrib ne par ko līst galvā.

Pūce (arī paklusi). Nu, es varu šur tur pārlabot.

Cināts (tāpat). Esat tik labi, Pūce, un darāt to. *(Stipri.)* Nujā, tagad stāsimies pie darba.

Iet abi birojā. Tur visi sāk strādāt; uzšķir lielas grāmatas, šo to pieraksta. Skaita un rēķina biļešu čekus, strīdas un žestikulē, utt. Skatuve brīdi paliek tukša, tad pie āra durvīm tiek zvanīts. No labās puses nāk *Jete*, viņai seko *Anna*. Atkal zvana.

Anna. Tās droši vien būs dāmas.

Seko *Jetei* priekšnamā. Durvis atslēdz. Dzirdamas dāmu balsis, apsveicināšanās. Tad *Jete* aiziet caur priekšnamu. *Anna* ienāk kabinetā. Viņai seko *Zenija Mūrniek*, *Aline Tauriņ* un *Aina*. Dāmām dažas pakas.

Anna. Lūdzu, lūdzu, manas dāmas.

Mūrniek kundze. Bet tad es jums gan varu teikt, mīļā *Cināta* kundze, šodien tik mēs esam strādājušas. Mēs esam pārdevušas tik daudz biļešu, ka jūs nevarat ne iedomāties. Vislabāk gan ir gājis *Ainas* jaunkundzei!

Anna. Tas jau ļoti jauki.

Tauriņ kundze. Mums vajadzētu drīz apspriesties un tad stāties atkal pie darba.

Mūrniek kundze. Jā, darba tak vēl tik daudz! Cik uzcītīgi kungi tur strādā! Kad viņi būs beiguši, mēs nelaidīsim viņus projām, viņiem jāpalīdz mums pie konfeti maisiņu pildīšanas.

Aina. O, šī ideja ir lieliska! Viņiem katrā ziņā jāpalīdz! Ha, ha, ha!

Anna. Bet vispirms mums jānotur sēde un jāapsprīž, kā mēs izdalīsim lomas pie dažādiem galdiņiem zālē. Bet apsēžaties, manas dāmas.

Tauriņ kundze nosēžas pa kreisi priekšā, *Mūrniek kundze* — pa labi; *Aina* paliek pie rakstāmgalda stāvot.

Tauriņ kundze. Protams, tas jānokārto vispirms. Bet saņemsim, mīlās, to lietu cik iespējams īsi, mums taču vēl tik daudz svarīgu darbu priekšā.

Mūrniek kundze. Vajadzētu dabūt protokolu grāmatu un tūliņ iesākt.

Anna. Mēs šinī pašā istabā varam noturēt sēdi. (*Nem no galda protokolu grāmatu.*) Ainas jaunkundze, jūs gan būsiet tik laipna un rakstīsiet protokolu.

Aina. Atkal jau man jāraksta protokols!

Mūrniek kundze. Netiepjaties nu, Ainas jaunkundze, jums tak tā rakstīšana iet veiklāk, un jūs arī esat jau ierakstījusēs.

Anna. Gan jau nu Ainas jaunkundze rakstīs. (*Noliek protokolu grāmatu uz rakstāmgalda un atver to, tad sarīko visus rakstāmos piederumus.*) Lūdzu, sekretār, ieņemiet savu vietu.

Aina (*itīn kā nelabprāt nosēžas aiz rakstāmgalda un paņem spalvu*).

Anna (*nosēžas otrā pusē Aina pretim; svinīgi*). Manas dāmas, tad mēs varam sēdi atklāt. Ainas jaunkundze, lūdzu norakstāt īsumā, ka šodien bija sapulcējusēs dāmu komiteja, lai apspriestu, kā izdalīt starp mūsu dāmām lomas pie dažādiem galdiņiem mūsu nākamā labdarības izrīkojumā.

Aina (*raksta*).

Mūrniek kundze. Vispirms mums gan vajadzētu konstatēt faktu, cik mums to galdiņu būs un cik dāmu vajadzēs pie katra galdiņa?

Tauriņ kundze. Tie galdiņi taču jau zināmi no mūsu agrākiem izrīkojumiem.

Anna. Kā nu ne: 1. — šampanieša galds, 2. — puķu galds, 3. — konfeti un serpentīna galds, 4. — Amora pasta galds, 5. — laimes akas galds, 6. — galds priekš programmu pārdošanas.

Mūrniek kundze. Un pie katra galda jāliek divas jaunkundzes.

Tauriņ kundze. Vismaz divas.

Anna. Tad tādā kārtībā uzstādīsim kandidātes. Vispirms mums jāizvēlas priekš šampanieša galdiņa.

Mūrniek kundze. Pirms mēs uzstādām kandidātes, atļaujat man pāra vārdus minēt vispārīgi. Bez šaubām, vissvarīgākais un ienesīgākais ir šampanieša galds. Bet atļaujat man aizrādīt, ka taisni šis galdiņš mums ir sagādājis daudz nepatikšanu. Taisni šim galdam mums līdz šim nav laimējies kandidātu izvēlē. Manas dāmas, mums še jārunā atklāti un vaļsirdīgi. Par nožēlošanu, mūsu līdzšinējos izrīkojumos mums ir bijis jākonstatē fakts, ka jaunās dāmas ir pārāk bieži pašas sajūsminājušās priekš šampanieša.

Anna. Jā, tur Mūrniek kundzei taisnība.

Tauriņ kundze. Bet gluži bez dzeršanas tak ar nevar iztikt. Kas tad pirks šampanieti, ja dāmas pašas nedzers līdz?

Mūrniek kundze. Pareizi, ir jādzer, bet tad taču var pulcināt ap galdiņu pārmaiņus citas dāmas, kas palīdz pie šī pienākuma izpildīšanas, pašas pārdevējas nedrīkst par daudz aizrauties! Otrs svarīgs faktors ir tas, ka priekš šī galdiņa jāizvēlas dāmas, kas labi izskatās un prot ģērbties, un spēj labi ģērbties.

Tauriņ kundze. Gluži pareizi, Mūrniek kundze, tas tiešām no liela svara!

Mūrniek kundze. Ievērojot visu nupat izteikto, es proponētu šim galdiņam Ainu Tauriņ un Lidiju Cināt jaunkundzes.

Aina (*kura visu laiku rakstījuse, beidz rakstīt un protestē*). Nē, nē, nē, es atsakos!

Anna. Jūs nevarat atsacīties, bērns! Arī man liekas, ka jūs vislabāk varētu stāvēt pie šampanieša galdiņa.

Tauriņ kundze. Kas zīmējas uz Mūrniek kundzes pievesto pirmo svarīgo iemeslu, tad tur nu gan...

Aina (*pikti, pārmetoši*). Bet māmiņ...

Tauriņ kundze. Tu tak, bērns, nemaz nezini, ko es gribēju teikt. Gribēju teikt, ka tai ziņā nebūtu ko baidīties: Aina gandrīz nemaz nedzer šampanieša. Kā nu pat papus dzimumdienā...

Mūrniek kundze. Nujā, un kas uz visu pārējo zīmējas, tad arī tur Ainas jaunkundze var izpildīt visas prasības.

Anna. Pilnīgi pareizi! Jums jau nu jāuzņemas.

Tauriņ kundze. Kas tad tev nu ar liels, tu jau vari arī uzņemties.

Aina. Ak, es to uzņemos ļoti nelabprāt! Man būtu daudz patīkamāk pie puķēm. Bet kad jau nu...

Mūrniek kundze. Nerunājat jau vairs pretim. Tas ir pieņemts.

Aina. Nu, labi, es mēģināšu... (*Sāk atkal rakstīt.*)

Anna. Tikai, kas zīmējas uz manu Lidu, tad man jāsaka, ka viņa vēlējās būt pie puķu pārdošanas. Es tad nu gan lūgtu, ka dāmas atļautu palikt viņai pie puķu galda.

Tauriņ kundze. Bet ko tad mēs lai liekam pie šampanieša?

Anna. Kā jau Mūrniek kundze aizrādīja, šis uzdevums ļoti svarīgs, tādēļ būtu labi, kad taisni vairāk piedzīvojuse dāma... Mans priekšlikums, ka Mūrniek kundze gan varētu vislabāk uzņemties kā otrā.

Mūrniek kundze. Nē, nē, es protestēju, mums jāvēl jaunkundze.

Tauriņ kundze. Tas nemaz nav teikts! Man liekas, jūs izdarīsiet to lietu vēl veiklāk kā dažā laba jaunkundze.

Anna. Nē, jums jāuzņemas, Mūrniek kundze.

Mūrniek kundze. Labi, es uzņemos, bet tikai ar to ierunu, ka man tiesība atteikties, ja mums gadās cita labāka kandidāte.

Anna. Lūdzu norakstāt, Ainas jaunkundze.

Aina (*raksta*). Priecājos, ka man būs ar Mūrniek kundzi kopā jāstrādā.

Anna. Ja dāmām tur nav nekas pretim, ka mana Lida uzņemas puķes, tad — —

Dāmas (*viena caur otru*). Zināms! Lūdzam! Tikai tā!

Anna (*turpina*). Tad mums atliek tikai vēl izvēlēties otru jaunkundzi.

Mūrniek kundze. Arī še, manas dāmas, krīt atkal svarā ārējais izskats un ģērbšanās, tādēļ labi jāapdomā, kam to vietu uzticam.

Anna. Nu, es domāju, Ziemeļu Milda...

Tauriņ kundze (*ātri pārtrauc*). Satiku šodien pašu Ziemeļieni uz ielas, tad jau nu gan briesmīgi pie-teica, lai neaizmirstot Mildu šur vai tur pielikt.

Mūrniek kundze. Nujā, manas dāmas, par Mildas izskatu neko neteikšu, bet, lūdzu, griežat tikai vē-rību uz to, cik bezgaršīgi viņa ģērbjas!

Tauriņ kundze. Es domāju, Ziemeļi nu gan spēs savu meitu pienācīgi apģērbt!

Mūrniek kundze. Par to es nerunāšu, viņa jau tiešām iegādājas ļoti dārgas lietas, bet viņai nav lāga garšas, tas iznāk tā...

Anna. Mana Lida jau arī nemīl lepni ģērbties.

Mūrniek kundze. Bet Lidijas jaunkundze ģēr-bjas ar gaumi, Milda turpretim pilnīgi bezgaršīgi.

Tauriņ kundze. Bet, ja mēs Mildu atstumsim, tad Ziemeļi jutīsies apvainoti.

Mūrniek kundze. Manis dēļ varam jau viņu ņemt, bet tad es ņemšos gan to brīvību Mildai ģērbša-nās ziņā šur tur ar padomu piestāvēt.

Anna. To jau var. Tātad pieņemts.

Aina (*noraksta*).

Anna. Tālāk mums jāizvēlas priekš konfeti un serpentīna galda.

Aina. Vai tad mēs nevarētu likt tur abas māsas Kalniņ?

Mūrniek kundze. Vispirms man jau jāprotestē, ka mēs pie viena galda liekam divas māsas: es negribu teikt par Kalniņ jaunkundzēm neko sliktu, bet tas jau principā nav pielaižams. Nevajaga aizmirst, ka šē ir darīšana ar sabiedrisku naudu, par kuru mums jāatbild. Tad tālāk — Kalniņ jaunkundzes ir ļoti mīļas meitenes, bet viņu vecāki nav diemžēl pietiekoši rūpējušies par savu bērnu izglītību. Šī malēniešu izloksne ir nepaciešama. Bez tam viņas ļoti slikti runā pa vāciski, un bez vācu valodas mēs arī nevaram iztikt. Mēs riskējam ar izblamēšanos laikrakstos, kad viņas ņemam.

Anna. Austrā jau nemaz tik slikti nerunā.

Mūrniek kundze. Nu, Austru es vēl varu cik nekā atzīt.

Tauriņ kundze. Austrā jau nu ir ļaba diezgan. Austru var droši ņemt.

Anna. Tātad Austrā būtu viena, bet kura tad otra?

Mūrniek kundze. (*Kad Blāzma šad tad bijis redzams pie durvīm.*) Pret Blāzmas jaunkundzi man turpretim nav nekā, ko iebilst.

Anna. Tātad lūgšim Blāzmas jaunkundzi!

Tauriņ kundze. Bet pie programmas pārdošanas mēs varam Laimu Kalniņ droši vien likt.

Mūrniek kundze. Jā, tur var, tur nav nekas liels jārunā.

Anna. Un otra varētu būt Zelma Goldmann.

Mūrniek kundze. Tur man nav nekas, ko iebilst.

Anna. Tad lūdzu, norakstāt. (*Aina dara to.*) Tālāk mums jāizvēlas priekš Amora pasta kartēm.

Mūrniek kundze. Proponēju Liliju Bērziņu un Mirdzu Anderson.

Tauriņ kundze. Kad jau nu jūs, Mūrniek kundze, visas apspriežat tik pārāk bargi, tad arī es ņemšos to brīvību runāt jums pretim.

Mūrniek kundze. Lūdzu, lūdzu, mēs visas varam brīvi izteikt savas domas.

Tauriņ kundze. Par Mirdzu es neteikšu nekā, bet Lilija Bērziņa tai vietā nemaz neder. Kādas tad viņai ir rokas, kā miesniekam! Tādas rokas tak nevar likt uz galda, tās jātur zem galda. Ar tādām rokām mēs nevaram laist pie Amora pasta!

Mūrniek kundze. Jūs taču varētu izteikties drusciņ pieklājīgāki, Tauriņ kundze!

Aina. Ak, nu jums nepatīk, kad jūsu kandidātes apspriež nelabvēlīgi, bet jūs gan varat teikt par citiem, kas tik jums patīk.

Mūrniek kundze. Strīdū es neielaidīšos, manas dāmas.

Tauriņ kundze. Mums nemaz nav jāstrīdas. Es negribu par Liliju Bērziņ teikt neko sliktu, meitene jau nav vainīga, kad tēvs spiež to stāvēt cauru dienu aukstā bodē pie kases un kad tai jāiet pie pārdošanas, jāiesver pat silķes un sāls.

Anna. Nu, tik traki jau ar tām rokām arī nebūs, varam jau Bērziņ jaunkundzi gluži labi ņemt.

Tauriņ kundze. Man jau galu galā nav tur arī nekas pretim, bet kad jau apspriežam visas bez izņēmuma un uzrādām visām vainas.

Mūrniek kundze. Vai es drīkstu lūgt beigt deba-tes par šo jautājumu?

Anna. Nu, tad tā lai paliek, manas dāmas? Lūdzu, norakstāt to, Ainas jaunkundz. (*Aina to dara.*) Tad mums atliek tikai vēl izvēlēties divas jaunkundzes laimes akai.

Tauriņ kundze. Būs gan netaisni, kad mēs aizmirsīsim Rasmu Ozoliņ un Veru Pudrevic. Ozoliņi un Pudrevici nav iztrūkuši nevienā mūsu izrīkojumā.

Mūrniek kundze. Tur man nav nekas pretim.

Anna. Man arī ne, tad lūdzu norakstīt. (*Kad Aina to izdarījuse.*) Tad nu mēs būtu ar to galā. Vai dāmām būtu vēl kāds priekšlikums?

Mūrniek kundze. Pēc manām domām, nevajadzētu šodien vairs citus jautājumus likt uz dienas kārtību, bet sēdi beigt, citādā mēs netiksim pie konfeti maisiņu pildīšanas.

Tauriņ kundze. Protams, beigsim sēdi.

Anna. Tad lūdzu protokolēt, ka sēdi beidzam, un es lūgšu dāmas parakstīt protokolu. (*Kad Aina ir visu noprotokolējusi, Anna parakstās pirmā, pēc tam citas dāmas.*)

Mūrniek kundze (*iet pie biroja durvīm*). Bet nu, kungī, jums jānāk mums palīgā pie konfeti maisiņu pildīšanas! (*Kungi ceļas un jautri sarunādamies ienāk kabinetā.*)

Blāzma. Ak tu kungs, tāda darba es gan vēl nekad neesmu darījis.

Cināts. Redzi nu, vecais, kas viss vēl nebūs uz vecuma dienām jādara!

Anna. Bet kungiem jāpalīdz iznest no biroja galdu.

Pūce.

Rumpīts.

} Ar lielāko prieku!

Abi iet birojā un iznes no turienes lielu galdu, kuru noliek kabinetā, vidū uz priekšu; citi nes no biroja krēslus un saliek tos ap galdu, Anna iznes no biroja konfeti pakas un maisiņus; dāmas sāk visu ierīkot; Pūce palīdz; visi pamazām apsēžas ap galdu, tikai Pūce un Rumpīts paliek stāvēt.

Cināts. Kā tu domā, Blāzma, kas gan šito konfeti būs izgudrojis?

Blāzma. Tam būs bijuse laba galva. Šitais konfeti ir varen labs, kad tev viena dāma labi patik un tev nav dūšas viņu uzrunāt. Tad tik kaisi konfeti. Kā nupat beidzamā pašarnieku ballē: viena tiešām ļoti glīta, un es visu vakaru taisos viņu uzrunāt, bet neesmu nekāds lāga dancotājs, tā ka tad nu nevar un nevar iesākt. Te man ienāk labas domas galvā; saku — Blāzma, priekš kam tad te ir tas konfeti? Nopirku lielu maisu un kā liku — tā šai acis pilnas un mute pilna, spurkš vien vairs un tik vien izklien kā — fui! Es nu tūliņ klāt un saku: «Jaunkundz, jums laikam trāpīja pa acīm?» No sākuma gan bij vēl pūcīga, bet, kad nu reiz bij iesākts runāt, tad man radās pavisam cita dūša un es prom arī vairs negāju. Bet tas nu man gan ar stingri maksāja!

Cināts. Ko nu par tevi runāt, Blāzma, tu jau esi tādās lietās liels malacis.

Rumpīts. Bet kas tad te īsten jādara?

Mūrniek kundze. Mani kungi, darbs ir ļoti vienkāršs: jūs ņemat konfeti un berat maisiņos, bet tikai ne par daudz.

Blāzma. Tas amats priekš tevis, Rumpīt, tikpat kā radīts: tu jau ļoti labi proti knapu svaru iesvērt.

Rumpīts. Blāzma, tu liec manu personu mierā.

Cināts. Nu, tad stājamies ar klāt. Liela māksla tur nav. (*Visi pilda maisiņus. Pūce sāk ar Ainu svaidīties ar konfeti.*)

Blāzma. Jums jau tie nagi niez! Vai neizsviedīties izrīkojumā! (*Kad viņam ar pildīšanu lāgā neveicas.*) Ak tu sasodīts, mūsu resnie pirksti nu gan nav lāgā piemēroti šādam smalkam dāmu darbam.

Cināts. Tu, Blāzma, izbārsti vairāk pa galdu un pa zemi nekā maisiņos.

Blāzma. Ko tu komandierē citus, skaties labāk uz saviem pirkstiem. Tev pašam ar nemaz tik slaveni neiet.

A i n a. Ak, cik tie kungi neveikli!

Vispārīgi smieklī un jautrība.

Tauriņ kundze. Gan iemanīsies, gan iemanīsies!
Rumpīts. Kungi! Kad es tā noskatos, kā mēs visi pie šī galda strādājam, tad man jāsaprot, ka tas drusciņ komiski, bet tai pašā laikā arī ļoti aizgrābjoša aina. Lieli cilvēki dara bērna darbus. Bet kas mūs uz to sajūsmīna? Tā ir mūsu lielā tautas mīlestība! Kad mēs ar tādu sajūsmu strādājam priekš cēliem mērķiem, tad mūsu darbam vajaga būt panākumu. Ak, kaut es varētu pārkoņa balsī saukt pār visu Latviju: latvieši, mostaties! Dībināt biedrības un kopmoderniecības un krājaizdevu kases! Un tāpēc, kungi...

Kamēr Rumpīts vēl runā un pie galda valda vispārīga jautrība, krīt priekšskars.

Priekšskars.

TREŠAIS CĒLIENS

Otrā rītā pēc labdarības izrikojuma. Istabā uz grīdas dažas pakas un čemodāni, no kuriem vienā Lidija vēl kravā mantas.

Lidija. Tad jau nu gan būs viss.

Pauls. Mums taču drīz jau jābrauc, un tēva vēl nav mājās.

Lidija. Ja viņš nepārnāks, tad mums neatliek cits kā braukt neatvadījušamies. Atpakaļ palikt mēs nevaram.

Pauls. Gan maz ko cerēt, ka tēvs tik drīz pārnāks. Tur jau vakar tā sirsnība bija tik liela, un tā tik drīz nevar beigties.

Lidija. Man būtu pat nepatīkami, ja tēvs pārnāktu; viņš būs katrā ziņā stipri iedzēries, un tad riebīga scēna neizbēgama.

Pauls. Teodors arī solījās atnākt.

Lidija. Viņš katrā ziņā nāks, viņš taču atnesīs tev naudu.

Pauls. Ja nu viņam neizdodas naudu sadabūt!

Lidija. Kā tu vari par to šaubīties. Vēl vakar viņš man teica, ka nauda esot tikpat jau kā rokā.

Ienāk Anna, drusciņ apmiegojusēs.

Anna. Jūs, bērni, pošaties jau uz aizbraukšanu?

Lidija. Jā, māt, pulksten 10 iet vilciens.

Anna. Bet tēvs nav vēl pārnācis. Jūs tak neaizbrauksiet neatvadījušies?

Lidija. Ko gan lai dara? Atpakaļ palikt mēs nevaram, un tēvs varbūt tik drīz vēl nepārnāks.

Anna (iet pie Paula, saņem viņa roku un glauda to, aizkustināta). Tad tu nu aizbrauksi, manu puisīt! Kad es tevi atkal redzēšu? Vai tu pa ziemsvētkiem atbrauksi?

Pauls. Nezinu, māt, ja nebūs pārāk daudz darba, tad jau atbraukšu. Bet par mani tu neraizējies, māt, man tur neklāsies slikti.

Anna. Mana sirds tā sāp, bērni, es to gribēju novērst, bet jūs jau zināt, kāds ir tēvs. Ak, bērni, uz mani jūs tak neturēsiet ļaunu prātu?

Lidija. Kā tu nu tā vari runāt, māt!

Anna. Kā gan jūs tur iztiksi! (*Izvelk no kabatas papīrā ietītu naudas vistokli.*) Še es esmu šo to aiztaupījusi no savas saimniecības naudas, ņem to, Paul, tas tev noderēs.

Pauls. Bet māt...

Anna. Ņem tik...

Pauls (*ņem naudu un skūpst mātei roku*).

Anna. Bet rakstāt man, bērni, neaizmirstat mani! Man nebūs miera, ja par jums neko nezināšu.

Āra zvans; Lidija iet un atver durvis. Ierfāk *Vēveris*. Lidija sasveicinās ar *Vēveri*, tad ienāk abi kabinetā, *Vēveris* sasveicinās ar *Annu* un *Paulu*.

Vēveris. Tad viss jau sapakāts? Laika ar vairs nav daudz. Mums jāpasteidzas.

Anna. Es braukšu līdz jūs pavadīt.

Lidija. Vecas parašas, māt, kam tas vajadzīgs!

Anna. Nē, nē, meit, mana sirds nav tik bezjūtīga kā tava. Es braukšu jūs pavadīt. Iešu tikai apģērbties. (*Aiziet pa labi.*)

Vēveris. Tagad, bērni, nokārtosim drīz savas veikala darīšanas. (*Izvelk no kabatas papīrā ietītu naudas paciņu, sniedz to Paulam.*) Te, manu zēn, būs tev 500 rubļi.

Pauls. 500 rubļi! Kur tu esi ņēmis tik daudz naudas?

Vēveris. Zadzis viņu neesmu, uz to vari paļauties, tālāk neturu par vajadzīgu tev paskaidrot. Noglabā tikai savu naudu labi, — tu gan vēl nekad savā mūžā neesi savā kabatā nēsājis tik daudz naudas uzreiz. Vai labāk to neuzticēt tavai mātai? Pie viņas nauda būs drošāki uzglabāta.

Pauls. Tu gan turi mani par skolas puiku?

Vēveris. Nē, par mākslinieku, un uz tiem naudas lietās nemaz nevar paļauties. Bet tagad tenkas pie malas, būsim nopietni un veikalnieciski. Nedomā, draudziņ, ka es tev šos pieci simts rubļus atdāvinu! Nē, tie tev būs ar procentu procentiem jāatdod. Un to tu arī zināsi, ka man pašam šādas lielas pasaulīgas mantas nav un man tā bij jāpaņem no labiem cilvēkiem. Lai nu es šiem labiem cilvēkiem varētu pierādīt, ka šī nauda nav palikuse manā nedrošā, caurumainā kabatā, bet tiešām sasnieguse to cēlo mērķi, kuram tā nolemta, tad tu man izraksti kvīti, ka esi šo naudu no manis saņēmis. Tādēļ sēdies pie galda un raksti.

Pauls (*smiedamies*). Ar lielāko prieku, mans kungs! (*Nosēžas pie rakstāmgalda, paņem papīru un spalvu un gaida.*) Lūdzu, cienījamais mecenāt, kas man jāraksta?

Vēveris (*diktē, Pauls raksta*). «Kvīts. Ar šo apliecinu, ka esmu no Teodora Vēvera kunga saņēmis 500 rubļus man piešķirta pabalsta konservatorijas studijām.» Tad datumu un parakstu: Pauls Cināts. Tā, pateicos. Tā lieta ir nokārtota.

Pauls (*pasniedz kvīti*). Lūdzu, cienījamais mecenāt.

Vēveris. Tava pirmā debija bij vakar ļoti laimīga. Tevi jau gribēja vai uz rokām nonest no skatuves.

Pauls. Ak, par to nav ko runāt, šo piekrišanu es ieguvu tikai tādēļ, ka tie ļaudis gribēja tēvam pa prātam izdarīt. Šīs ovācijas taču bija jau iepriekš norunātas.

Vēveris. Neizprotami tikai bija tas, kā tēvs varēja tik sajūsmināts pieņemt no publikas laimes vēlēju-

mus uz tavu pirmo uzstāšanos? Nujā, ko mēs tur runāsim! Tēva gan nav vēl mājās? Jums būs jābrauc bez atvadīšanās.

Lidija. Tā arī labāk. Ar tēvu jau šorīt tāpat nevarētu prātīgi runāt.

Vēveris (*skatās pulkstenī*). Bet tagad uz priekšu. Nav vairs laika. Sākat ģērbties.

Lidija. Jāpasauc Jete, lai mums palīdz nonest mantas. (*Aiziet pa labi.*)

Vēveris. Viena lieta man tev vēl jāsaka, Paul, kas arī vēlāk nenāktu, kā arī tēvs nemēģinātu tevi atrunāt, tu paliec pie sava un neatkāpies. To tu man apsoli!

Pauls. Kā nu par to var būt vēl runa.

Vēveris. Tu nezini, kas vēl nāks. Tēvs līdz šim tam vēl nopietni neticēja. Kad viņš redzēs, kas noticis, tad, protams, tik viegli neapmierināsies. Un nu staigā laimīgs, manu zēn! Topi drīz slavens. Es tev rīt pat jau rakstīšu, tad tikai nekavējies ar atbildi.

No labās puses nāk Anna ar Lidiju uzģērbušās, viņām seko Jete.

Lidija. Jetiņ, palīdzat mums nonest mantas.

Jete ņem čemodānus un nes priekšnamā. Vēveris tai palīdz; tad Vēveris vēl ienāk atpakaļ.

Anna (*iesāk raudāt*). Ak, man ir tik grūta sirds! Kam tam nu vajadzēja tā notikt!

Vēveris. Saņematies, Cināta kundze! Nav mums vairs laika nodoties veltīgai jūtēlibai. Nav taču ne mazākā iemesla bēdāties. Jūsu bērni brauc ar prieku.

Anna (*neatbild, mēģina savaldīties*).

Vēveris. Bet nu, kungī, mums nav vairs ne minūtes laika. Uz priekšu! Es jūs iesēdināšu fūrmaņos, bet

pats gan līdz nebraukšu, man vēl ļoti steidzamas darīšanas priekšā.

Visi aiziet. Priekšnamā vēl čaloņa. Jete atvadās: «Ardievu, jaunkundze! Ardievu, jaunskungs! Braucat laimīgi!» Kad visi aizgājuši, skatuve paliek acumirkli tukša. Zvana telefons. Pēc brīža otru reizi. Jete nāk atpakaļ. Telefons zvana trešo reizi. Jete iet pie telefona.

Jete (pie telefona). Jā! Hallo! Wer da? Še Cināta dzīvoklis. Kas pie telefona? Vai tas nav vienalga? Jā, Jete. Ak, jūs tas esat, Pūces kungs? Labrīt! Cināta kunga nav vēl mājās. Jā, jā, nav vēl pārnācis. Kundzes arī nav mājās. Nav neviena. Aizbrauca uz piestātni. Ko? Ko? Vai man nav naudas? Ha, ha, ha! Nē, es mājās lielākas naudas neturu. Jā. Cik man klāt? Ha, ha, ha! Ļoti niecīga summa. Ha, ha! 85 kapeikas īstas naudas, viens vecs poļu naudas gabals un viens falšs cvancieris! Nē! Vairāk nav! Nudien nav! Kā? Kā to lai zina? Tik drīz jau droši vien nepārnāks. Kas? Jūs nevarat rēķinu samaksāt? Man ļoti žēl, Pūces kungs, ka nevaru jums pakalpot. Sveiki! *(Noliek telefona trūbu, tad sāk uzkopt istabu, jautru meldiju trallinādama. Pēc brīža pie āra durvīm zvana un pēc īsa brīža zvana atkal vēl stiprāki.)*

Jete. Uja, kas tad tur nu par nelaimi! *(Steidzas priekšnamā un atver durvis. Ienāk Cināts, Blāzma un Rumpīts. Visi drusciņ iedzērušies un ļoti jautrā garstāvoklī.)*

Cināts (priekšnamā). Jete, vai neviena nav mājās?

Jete. Nē, cienmāte, Paula jaunskungs un Lidijas jaunkundze priekš stundas ceturkšņa aizbrauca uz piestātni.

Jete aiziet. Cināts, Blāzma un Rumpīts ienāk kabinetā.

Cināts. Es jau jums teicu, ka mēs nonāksim par vēlu, bet jūs nenākat neparko: izpirkts alus jāizdzer. *(Skatās pulksteni.)* Nujā, vilciens pašulaik aiziet.

Rumpīts. Nu, liela nelaime. Lai viņi brauc laimīgi! Ceļu uz Petrogradu viņi atradīs arī bez tevis.

B l ā z m a. Cināts tak gribēja dot savu svētību līdz! Klausies, Janča, aizsūti tu viņiem tur Petrogradā savu svētību priekšā. Laid pāra simtus pa telegrāfu, tā būs vislielākā svētība!

C i n ā t s. Ak, jūs to nesaprotat!

B l ā z m a. Nudien, Jančuk, tavš dēls ir malacis! Es gan no mūzikas nekā nesaprotu, bet visi saka, ka labi bijis, un bija ar. Ja man būtu tāds dēls, es nudien nesūtītu viņu nemaz uz Petrogradu, bet lai brauc tūliņ uz ārzemēm. Lūdzu, te būs nauda, brauc, kur gribi, tik izdari lietu.

C i n ā t s (*neatbild, bet sapīcis staigā pa skatuvi*).

R u m p ī t s (*pa tam nosēdies krēslā, piepeši iesaucas*). Ak, ko jūs tur runājat tādas garlaicīgas lietas! Es šodien nekā cita vairs neatzīstu kā tikai sirsnību, latviešu sirsnību! Kur jūs pasaulē atradīsiet vēl otru tik sirsnīgu tautu kā latvieši? Metīsim kūleņus! Jā! Lūdzu! Metīsim! Un neviens neatraujas! Neviens! Veci, cienījami vīri, jaunekļi, visi savienotī sirsnības sajūtā, visi met kūleņus, un, paskaties tikai, vienam otram iemirdzas aizgrābtības asaras acīs.

B l ā z m a. Tu nu, Rumpīt, saproti, ar tiem kūleņiem labāk nelielies! Tu ar savu resno vēderu vari tikai knapi uz priekšu atmest, atpakaļ jau ne domāt! Bet skaties, kā es: uz priekšu un atpakaļ, kā tik gribi!

R u m p ī t s. Bet vai mana sirsnība tādēļ mazāka? Vai mana sirds nejūt tikpat karsti? Ak, tautieši, šai sirsnībā mājo mūsu spēks un stiprums.

C i n ā t s. Man arī jāatzīst: šis vakars bija tiešām reti sirsnīgs.

B l ā z m a. Cināt, brāl! Vai tas pavisam var mūsu starpā citādi būt? Pilsēta nav varējuse mūsu samaitāt, mēs esam un arī turpmāk paliksim tie paši sirsnīgie latviešu zemnieku veči! Kad mēs sanākam kopā kādā jūsmīgā brīdī pie kausa alus, tad zūd viss pilsētas smal-

kums un mēs jūtamies tik brīvi un omulīgi kā lauku kāzās. Cināt, brāl, sabučosimies. (*Bučojas.*) Kaut mūsu bērni varētu šo sirsnību saprast!

Rumpīts. Ak, šovakar man bija atkal tādi brīži, kur es jutu, ka mana sirds prasās ārā!

Cināts. Tā sirsnība iet kā karaspēks pāri, un nekāda pasaules vara nespēj to atturēt. Bet ko mēs tagad darīsim? Gulēt vēl negribas.

Rumpīts. Gulēt! Kas tev nāk prātā! Tautieši, neļausim atslābt sirsnībai, brauksim!

Cināts. Un šitie milzīgie panākumi vakar! Zāle kā piebāzta! Mēs esam atkal no jauna pierādījuši, ko mēs varam. Kad mēs tautu sauksim, tad viņa nāks!

Blāzma. Panākumi bija necerēti lieli!

Rumpīts. Bet es tik saku, un pie tā es palieku: latvieši, dibināsim biedrības, kopmoderniecības un krājaizdevu kases!

Āra zvans.

Cināts. Kas tad tur?! (*Iet priekšnamā un atver durvis. Ienāk Vēveris.*) Vēvera kungs! Sveiki, Vēvera kungs! Lūdzu! Lūdzu! (*Ienāk abi ar Vēveri.*)

Blāzma. Sveiks, mīļais Vēveri!

Rumpīts. Sveiki, Vēvera kungs! Jūs esat uz mani ļauni? Jā? Nu, aizmirsīsim visu! Jā? Sniedzāt man roku!

Vēveris (*sniedz Rumpītim atturīgi roku*). Tiešām nezinu, kāpēc lai uz jums ļaunojos. Nav ne mazākā iemesla.

Rumpīts. Nē? Tas ir smalki! (*Krata Vēverim roku.*) Ak, Vēvera kungs, cik žēl, ka jūs nekā nedzerat! Ja jūs dzertu, tad mēs abi gan saprastos.

Vēveris. Man žēl, ka zem tādiem noteikumiem mums nav cerības uz saprašanos.

Rumpīts. Es jūs saprotu, Vēvera kungs, es jūs saprotu! Jums jau sen iekšienē mājā tā pate sirsnība, kas mums, bet jūs tikai viņu neizrādat.

Vēveris. Cināta kungs, man būtu ar jums kāds vār-
diņš jāparunā.

Rumpīts. Lūdzu, izrunājaties, es negribu traucēt.
*(Rumpīts nosēžas lēnkrēslā un apklus. Arī Blāzma ir
nosēdies. No sākuma abi sēž glāžainām acīm un seko
Vēvera un Cināta sarunai, bet pamazām sāk pagurt un
galvas jau liecas uz zemi. Viņi nopūlas nogurumu pār-
varēt, bet tas tiem neizdodas.)*

Cināts. Lūdzu, Vēvera kungs, ar lielāko prieku!

Vēveris. Gribēju nokārtot...

Cināts. Vēvera kungs, tas taču nebija tik steidzīgi,
tam vēl laika diezgan.

Vēveris. Nē, labāk jau šodien. Redzat, es tos 500
rubļus esmu jau nodevis.

Cināts. Jūs tiešām esat akurāts cilvēks, tas jāat-
zīst!

Vēveris *(turpina)*. Jūsu uzdevumā esmu naudu
nodevis tam, kuru es atzinu par šī pabalsta cienīgu un
kuram šis pabalsts bija nepieciešami vajadzīgs, jo viņa
tēvs atteicās to pabalstīt. Esmu par šiem 500 rubļiem
jau kvitējis šīsdienas laikrakstos un arī no paša pabal-
stāmā esmu licis izrakstīt kvīti. Šo dokumentu es
nododu jums. *(Pasniedz tam kvīti.)*

Cināts *(paņem kvīti, tad, kā pa garu laiku, apskata
to un grib jau vienaldzīgi nomest pie malas, bet piepeši
viņa acis atduras uz parakstu un viņš saraujas, itin kā
tam būtu kaut kas ass iedūries)*. Ko? Kas? Pauls Cināts?
Ko tas nozīmē? *(Grīļojas.)*

Vēveris. Jā, tagad man jums tas jāsaka, ka pabal-
stāmais ir jūsu dēls Pauls.

Cināts *(atbalstās uz galda, lai nepakristu; aiz-
smakušā balsī)*. Mans dēls Pauls? *(Klusuma brīdis;
Cināts svīst baiļu sviedrus, tad piepeši saprot visu un
kļiedz.)* Cilvēk, vai jūs esat prātu zaudējuši! Mans dēls

Pauls ir saņēmis šo pabalstu? Ko jūs runājat? (*Grib itin kā gāzties Vēverim virsū.*)

Vēveris (*pavisam mierīgi*). Savaldāties, Cināta kungs, un aprodāt ar kailo patiesību. Šo pabalstu ir saņēmis Pauls priekš iestāšanās konservatorijā. Viņš ir jau ceļā uz Petrogradu.

Cināts (*atkrīt krēslā un kunkst, grib ko teikt, bet nespēj nekā izrunāt; tad viņš piepeši pieceļas un sāk streipuļot uz durvju pusi; ķerkstošā balsi*). Kur ir Pauls? Kur viņš ir? Saucāt viņu atpakaļ! Saucāt viņu atpakaļ!

Vēveris (*stājas viņam ceļā*). Pieņemiet prātu! Vilciens ir jau aizgājis.

Cināts (*apstājas un uzskata Vēveri ar iznīcinošu skatienu*). Jūs, nekrietnais cilvēk! Jūs varējāt mani tā piekrāpt!

Vēveris. Es redzu, ka jūs esat iereibuši, tādēļ neņemtu jūsu vārdus nopietni. (*Abi snaudēji pamostas no trokšņa un neizprašanā raugās sev apkārt; redzēdami, kas acumirkli notiek, viņi paliek izbijušies sēdot un plaši ieplestām acīm mierīgi noklausās nākošo.*)

Vēveris. Es neesmu jūs piekrāpis. Man kabatā ir no jums oficiāls papīrs, ka jūs atļaujāt man rīkoties ar jūsu izrikojuma atlikumu pēc maniem ieskatiem un ka jūs necelsiet nekādas ierunas. Esmu rīkojies pēc saviem ieskatiem un pabalstu izsniedzu tam, kuram tas bija vajadzīgs.

Cināts (*ir atkal nevarīgi atkritis krēslā, gandrīz raudulīgā balsi*). Pabalsts manam dēlam! Tas kauns! Tas kauns! Es esmu nelaimīgs cilvēks! Es esmu izputināts! Un to jūs varējāt izdarīt?

Vēveris (*ar sparū*). Jā, es to varēju izdarīt, es to pat ļoti labprāt darīju, tas man sagādāja baudījumu! Man bija liels prieks, ka varēju jūsu kliķei atkal reiz noraut masku un parādīt visiem jūsu īsto ģīmi! Jūs, kupču, padračiku un krodzinieku dvēseles! Jūsu taukās ķetnas

nospiež mūsu tautu! Jūs raujat un plēšat, kur tik varat, un saucat to par strādāšanu tautas labā. Katrs cēlāks pasākums top saknē sabojāts, ja jūsu kraukļu bars tur metas starpā. Jūs izkliežat uz visiem ielu stūriem savus cēlos mērķus, bet tie ir tukši vārdi, aiz kuriem slēpjas zems egoisms, netīra mantas un goda kārība! Jūs apspiežat paši savus bērnus un neļaujiet tiem iet viņu brīvo ceļu tikai tādēļ, ka šis viņu ceļš nesaietas ar jūsu godkāriņiem nolūkiem. Bet jaunība un nākošā paaudze nokrātīs jūsu ķetnas spiedienu, tā izlauzīs sev ceļu un nobīdīs jūs pie malas, un tīrīs un vēdinās mūsu dzimtenes sasmakušo gaisu! Man ir liels prieks, ka man ir izdevies atklāt jūsu «cēliem mērķiem» īsto seju. Tiekat nu ar savu klizmu galā. (*Ātri aiziet.*)

C i n ā t s (sēž kā no zibeņa trāpīts un nedzīvām acīm raugās savā priekšā).

B l ā z m a (iedrošinās pirmais pakustēties). Va velns, tas tik bija negaiss ar krusu un pārkonu! Es esmu caur un cauri slapjš! Bet klausaties, jokus pie malas, nupat ir dumi!

R u m p ī t s (brīdi stāv nezināšanā, tad sāk situāciju saprast un uzbudinās). Tā ir cūcība! Tā ir vislielākā cūcība! Taupat nu vēl šos zeļļus! (*Streipuļo uz priekšnamu ar paceltu dūri.*) Nu, lai viņš no manis piesargās! Lai viņš no manis piesargās! (*Rumpīts sviežas ātri apkārt, bet pie tam viņam kājas samežģijas un viņš pakrīt.*)

C i n ā t s (pavisam satriekts, neatrod vārdus).

Priekškars.